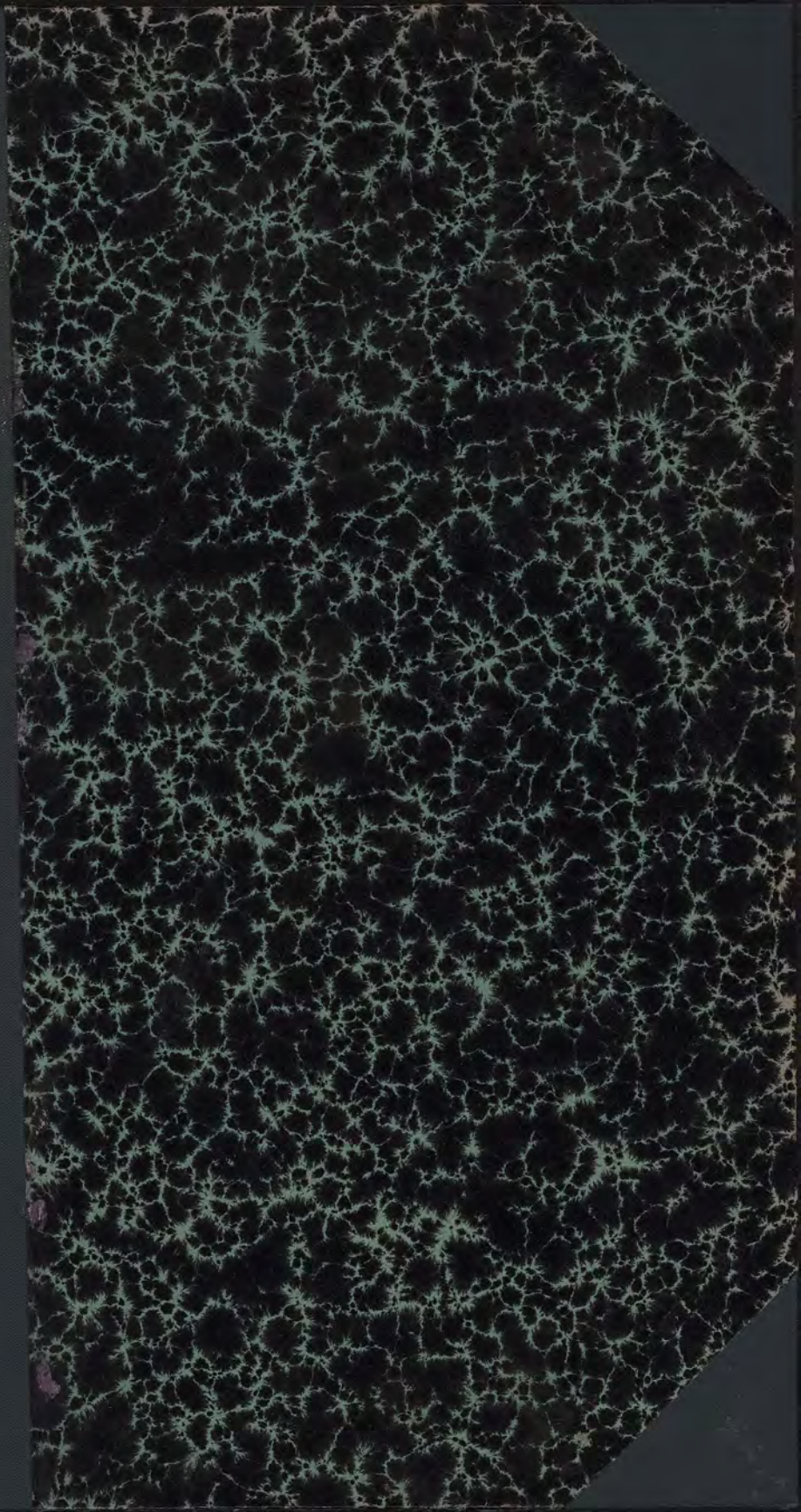

Beretning
Norsk Arbmf.
1922

BERETNING

OM

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUNDS
VIRKSOMHET 1922

VED JOHS. M. P. ØDEGAARD

KRISTIANIA 1923 — ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Indledning

Da vi skrev forbundets beretning for aaret 1921 blev det dengang og for første gang i forbundets historie konstateret, at man har maattet gaa med paa generelle lønssænkninger, og forøvrig paa mange andre maater kunde aaret konstateres som det vanskeligste organisationen har gennemgaaet siden sin stiftelse. Vi næret imidlertid et svakt haap om at man efterhvert skulde komme over i bedre tider, men disse haap har det forløpne aars gennemlevede kjendsgjerninger fuldstændig omstyrtet.

Krisen indenfor bedriftslivet har vedvaret med umindsket styrke. Arbeidsløsheten har hat de samme store dimensioner og følgerne herav har været at arbeiderne systematisk har maattet finde sig i forværelser av sine kaar, og paa grund av den økonomiske svækkelse har de ikke magtet at opretholde sit medlemsskap i organisationen, idet den kontingent organisationen har maattet arbeide med for mange aar har været for stor.

Arbeidsgiverne har paa sin side kjendt sin besøkelsestid, og i alle tilfælder og med alle midler søkt at presse løsnivaat lavest mulig.

Paa steder, hvor man ikke har hat organisation, har det lykkes at presse lønningene ned til et uanstændig lavmaal, som igjen er blit paaberopt fra konkurrerende arbeidsgivere.

Ved begyndelsen av aaret 1922 var den faglige situation meget spændt. Der forelaa opsigelse fra arbeidsgivernes side av alle overenskomster, og de voldgiftsdomme fra 1920, som hadde utløpstid i 1922. Organisationen hadde paa grund av de vanskelige tider de sidste aar mistet meget av sin motstandskraft og man stod saaledes overfor spørsmålet voldgiftslovens anvendelse. Som bekjendt gik Landsorganisationens repræsentantskap med paa at loven ikke skulde motarbeides i stortinget av arbeiderpartiets repræsentanter. Dette førte til at loven blev vedtat og kom til anvendelse paa praktisk talt alle overenskomster som blev avsluttet i 1922.

Voldgiftsretten fik en saadan sammensætning, at Arbeidsgiverforeningens syn paa forholdene fik godt medhold om end ikke alle dens krav blev indrømmet.

Det kan nævnes at de krav som arbeidsgiverne stillet med hensyn til lønningene for enkelte arbeidsgrupper gik op til næsten 50 %. Begrundelsen var de vanskelige konkurranseforhold med utlandet, med andre ord, arbeiderne skulde betale omkostningene med konkurransen kapitalistene imellem. Voldgiftsretten kunde dog ikke ta kravene helt tilfølge, men den gik saa langt at reduktionene blev

en kraftig forringelse av arbeidernes leveforhold. Dommen hadde heller ikke tilfølge noget væsentlig mere arbeide, arbeidsledigheten blev praktisk talt den samme.

Det har ogsaa vist sig at statsmyndighetenes bestræbelser for at avhjelpe arbeidsledigheten har medført haarde kaar for arbeiderne, idet betalingsvilkaarene har ligget under enhver kritik, og istedetfor at innskranke «nødsarbeidet» er det blit utvidet, saa det arbeide, som tidligere har været anset for et av de mest *samfundsnyttige* arbeider, vei- og jernbanebygning, nu utføres som «nødsarbeide» for lønsvilkaar, som er en ren meningsløshet. Det eneste arbeiderne derved opnaar er at yde sin arbeidskraft i samfundets tjeneste for underbetaling som ikke paa langt nær er stor nok for at skaffe det daglige brød, saa livets ophold har maattet skaffes med støtte fra forsorgsvæsenet i kommunene rundt omkring i landet.

Forholdene har ogsaa virket paa den maate, at nedgangen i medlemstallet har fortsat, og Arbeidsmandsforbundet har derfor ogsaa iaar maattet se paa en jevn nedgang. I sidste del av aaret blev det en forandring heri, idet man da begyndte at høste fordelene av den intense agitation som var igangsat. Tillike besluttet hovedstyret paa sit møte i oktober at gi medlemmer med 10 aars medlemsskap og derover, som ikke hadde kontingentrestance paa over et aar, adgang til at ordne sit gamle medlemsskap med indklæbning av F. merker, naar restancen skyldtes økonomiske vanskeligheter. Denne beslutning har paa mange steder virket dithen at en hel del medlemmer har faat sit medlemsskap i orden igjen. Det er mange bevis paa at denne beslutning er mottat med tilfredshet fra medlemmenes side. Der har fra mange været uttalt ønske om at sænke grænsen for medlemsskapets længde til ogsaa at omfatte medlemmer med under 10 aars medlemsskap, men dette har ikke styret fundet at kunne gaa med paa.

Foruten den almindelige overenskomstrevision har forbundet iaar lagt an paa at opnaa en mere tilfredsstillende ordning for nødsarbeidets vedkommende. Resultatene har været yderst smaa; men man har ikke opgitt bestræbelsene, det vil fortsætte med like stor interesse i det aar som kommer.

Hvad virksomheten forøvrig angaar henvises til de specielle avsnit i det efterfølgende.

Landsmøtet.

Den 11. juni aapnedes forbundets 14. landsmøte og varte til 20. s. m. Der var ialt fremmøtt 195 repræsentanter fra 271 avdelinger.

I likhet med tidligere praksis var ogsaa til dette landsmøte indbudt repræsentanter fra Arbeidernes faglige Landsorganisation. Norsk Kommunearbeiderforbunds formand var spesielt indbudt, idet han har været tillidsmand i Arbeidsmandsforbundet i landsmøteperioden, samt Landsorganisationens viceformand, Elias Volan.

Foruten nævnte organisationer var ogsaa indbudt: Svensk Grov- och Fabriksarbetareförbund, Dansk Arbeidsmandsforbund og

Finsk Sag-, Grov- og Transportarbeiderforbund. Likeledes møtte en repræsentant fra Dansk Arbeidsmandsforbunds arbeidsløshetskasse.

Som repræsentanter fra foran nævnte organisationer møtte:

Arbeidernes faglige Landsorganisation: Ole O. Lian. Svensk Grov- och Fabriksarbetareförbund: Janne Jönsson og K. Kumlander. Dansk Arbeidsmandsforbund: C. Lyngsie, Sophus Mortensen og J. C. Andersen. Dansk Arbeidsmandsforbunds arbeidsløshetskasse: Chr. Pedersen. Finsk Sag-, Grov- og Transportarbeiderforbund: Kaarlo Kankari.

Vi finder grund til her i beretningen at peke paa de store spørsmål som denne gang forelaa til behandling, nemlig organisationskomiteens indstilling angaaende de fremtidige organisationsformer og stillingen til de internationale forbindelser.

Flertallet i organisationskomiteen indstillet paa omlægning til lokale samorganisationer, mens mindretallet indstillet paa bibehold av forbundene dog i en ændret skikkelse end nu, slik at man faar forbundene opdelt efter de industrielle linjer. Enten det endelige resultat blir det ene eller det andet vil Arbeidsmandsforbundet suksessivt undergaa store forandringer, idet industriforbundsformen vil medføre en betydelig avskalling av medlemmer og hele arbeidsgrupper, som fra begyndelsen av er organisert av Arbeidsmandsforbundet og derigjennem deltat i det organisationsmæssige arbeide.

Landsmøtet gav med stort flertal sin tilslutning til samorganisationsformen, idet man deri saa uttrykt tanken om *klassens* konsolidering mest tilgodeset.

Stillingen til de internationale forbindelser har her i landet ændret sig sterkt efter bruddet med den 2den Internationale og har opfatningen her i landet blandt flertallet av de fagorganiserte arbeidere været den, af fagorganisationen maatte gaa ut av den saakaldte Amsterdam-Internationale som ogsaa hviler paa et politisk grundlag, der er i strid med flertallets opfatning her i landet.

Denne opfatning var ganske enstemmig blandt landsmøtets repræsentanter, men fandt man i like stor grad nødvendigheten av at knytte internationale forbindelser med den del av verdensproletariatet som man delte opfatning med og uttalte landsmøtet sig for med stort flertal Arbeidernes faglige Landsorganisations tilslutning til Den røde faglige Internationale.

Med hensyn til de paa landsmøtet foretatte valg og forandring i forretningsutvalget og hovedstyret henvises til avsnittene herom.

Hovedstyret.

Før landsmøtet bestod hovedstyret av følgende:

Johs. M. P. Ødegaard, A. Ahlstrand, Rich. Hansen, Ole M. Stenvik, Ottar Skarheim, Ingvald Olsen, Karl Kristiansen, Andr. Østbø, Ole P. Bonde, Gustav Sundby, Kr. Lien, Kristian Moljord, Johan Iversen, Hans Moen, H. Hellebø og Ivar Smesmo.

I første halvdel av aaret er foregaaet den forandring i hovedstyrets sammensætning, at Andr. Østbø har traadt ut som følge av

overgang til Kommunearbeiderforbundet, i hans sted rykket vara-
manden J. L. Moen op som medlem.

Efter landsmøtet har hovedstyret bestaaet av følgende:

Johs. M. P. Ødegaard, A. Ahlstrand, Jac. Eikefjord, Ole M. Sten-
vik, Hans Røste, Harald Sørli, Ingvald Olsen, Elias Gabrielsen, Johs.
Seim, Ole P. Bondé, Gustav Sundby, Nic. Eggen, Konrad Botten, Johan
Fagerlien, Kristian Moljord og Hans Mohn.

Hovedstyret har i aarets løp avholdt 3 møter, nemlig 10. februar,
21. juni og 23. oktober.

Forretningsutvalget.

Før landsmøtet bestod forretningsutvalget av følgende:

Johs. M. P. Ødegaard, A. Ahlstrand, Rich. Hansen, Ole M. Sten-
vik, Ingvald Olsen, Ottar Skarheim og Karl Kristiansen.

Efter landsmøtet følgende:

Johs. M. P. Ødegaard, Jac. Eikefjord, A. Ahlstrand, Ole M. Sten-
vik, Ingvald Olsen, Harald Sørli og Hans Røste.

I aarets løp er avholdt 46 møter, og behandlet 278 løns- og tviste-
saker samt 191 saker vedrørende indre organisationsspørsmål.

Paa de 46 møter forretningsutvalget har avholdt, har dagsordenen
tilsammen omfattet 469 punkter.

Hovedkontoret.

I aarets løp er inkommet til forbundets hovedkontor 4656 al-
mindelige breve, 2936 bankobreve og anvisninger.

I samme tidsrum er avsendt 9889 almindelige breve, 430 banko-
breve og værdibreve, 572 telegrammer og 4838 tryksaker og pakker.

Kvartalsrapporten «Arbeidsmanden» er utkommet med 5 nr. med
et gjennomsnittlig oplag av 17000 eksemplarer.

Protokollkomiteen.

Protokollkomiteen har været samlet til møte i tiden 8.—10. juni
og 29.—31. januar til gjennomgaaelse av forretningsutvalgets proto-
koller for aaret 1922.

Det skandinaviske og Internationale samarbeide.

I likhet med tidligere aar har forbundet sendt representanter til
andre lands broderorganisationer.

Det tyske fabrikarbeiderforbund avholdt sin kongres i Frankfurt
Am Main i tiden 9. til 15 juli. Som Norsk Arbeidsmandsforbunds
representant møtte Johs. M. P. Ødegaard.

Dansk Arbeidsmandsforbund avholdt sin kongres i Kjøbenhavn
i tiden 6. august, og som Norsk Arbeidsmandsforbunds represen-
tanter møtte Johs. M. P. Ødegaard og A. Ahlstrand.

Dansk Glasarbeiderforbund avholdt sit landsmøte i Kjøbenhavn
i tiden 1. til 4. oktober. Ogsaa vort forbund var indbudt til at delta
i landsmøtet, idet der i flere aar har vært interskandinavisk sam-

arbeide mellom glasarbeiderne. Det er kun i Danmark de har sit
eget forbund, mens de her i landet og i Sverige er tilsluttet Ar-
beidsmandsmandsforbundene.

Forbundet representertes ved Jac. Eikefjord og Rich. Hansen.

I flere aar har der bestaaet et frivillig samarbeide mellom de
skandinaviske tekstilarbeidere, og det har ofte vært drøftet spørs-
maalet om at knytte samarbeidet i fastere former og at det ogsaa
skulde utvides til at omfatte Finland, og paa den maate bli et nordisk
samarbeide.

Svensk Tekstilarbeiderforbund tok derfor initiativet til avholdelse
av en Nordisk tekstilarbeiderkonferanse, som avholdtes i Stockholm
i tiden 24. og 25. august. Der enedes man om at styrke samarbeidet
ved opprettelse av en overenskomst, som i det væsentlige bestemmer
følgende:

Aarlige konferanser for at drøfte alle spørsmål av fælles interesse for
tekstilarbeidere, utveksling av alle overenskomster og alt vedkommende
virksomheten, likesom gjensidig representasjon ved forbundenes ordinære
landsmøter.

Fri overgang fra det ene til det andet lands organisationer, og erholdes
straks fulde rettigheter i henhold til sit medlemskaps varighet, hvad øko-
nomisk understøttelse angaar.

Økonomisk støtte under konflikter og forhindre tilgang av arbeidere
under streiker og lockouter. — Understøttelsen er ikke obligatorisk, og kom-
mer kun i anvendelse, naar mindst 25 pct. av vedkommende forbunds med-
lemstal er i konflikt, og skal understøttelsen tilveiebringes, enten ved direkte
bevilgninger, laan eller frivillig innsamling blandt industriens medlemmer.

Organisationen tilpligtes at yde hverandre al mulig moralsk støtt og
gi hverandre raad og veiledning under enhver situation, og særlig under
konflikter med arbeidsgiverne.

Medlemsbevægelsen.

Ved aarets begyndelse talte forbundet 401 avdelinger med til-
sammen 16120 medlemmer.

I aarets løp er der stiftet 27 avdelinger og opløst 74 avdelinger.

Ved aarets utgang var der 354 avdelinger med tilsammen 13221
medlemmer.

Agitationen.

Den store tilbakegang i forbundets medlemsantal bevirket at
der maatte igangsættes en landsomfattende agitation.

Arbeidernes faglige Landsorganisation arrangerte en masse fore-
drag omkring hele landet, men paa grund av det mismot som ar-
beidsledigheten hadde skapt og dertil den sløvhets som kom tilsyne
paa flere arbeidspladse, var det vanskelig at faa arbeiderne til at
møte frem til foredragene, hvorfor man maatte igangsætte agitatio-
nen paa arbeidspladsen.

Paa mange steder viste det sig svært vanskelig at faa fart i
organisationsarbeidet. Ofte maatte arbeiderne besøkes i hjemmene
saa agitationen blev adskillig dyrere for forbundet.

Landsmøtet var ogsaa opmerksom paa dette, idet der budgettertes kr. 25 000 til agitationen, men dette beløp er forlængst overskredet.

Resultatet av agitationen kommer ikke frem i beretningen for indeværende aar, men mars—april 1923 opgjørene vil sikkert bringe medlemmene og de interesserte agitatorer rundt omkring i landet gladelige meddelelser.

Agitationen vil nødvendigvis falde dyr for vort forbund, fordi vi har vor arbeidsmark rundt omkring det hele land og overalt har vore agitatorer været i virksomhet.

Agitationen er drevet paa den maate, at det utsendes underhaandsagitatorer fra forbundet samt bevilgning til de stedlige styre og hvor saadanne ikke var opprettet gaves bevilgning til foreningene.

Kristiania stedlige styre har saaledes drevet en intens agitation blandt bygningsarbeiderne. Det samme er ogsaa tilfælde inden tekstilindustrien, chokoladearbeiderne og andre industrigrupper.

Ved bryggeriene i Kristiania, hvor tilbakegangen var merkbar stor — trods høikonjunkturen — skrev en «arbeider» i «Social-Demokraten» en artikkel med følgende titel: «Drikker du øl.»

«Øl og solidaritet» denne artikkel har bevirket at næsten hver eneste bryggeriarbeider er organisert.

Vi har nævnt dette tilfælde for at vise at ogsaa pressen kan og bør brukes under den faglige agitation.

Ved statens anlæg har vi hat en dobbelt fiende at kjæmpe imot. For det første nødsarbeidet og dernæst agitationen fra Norsk Syndikalistisk Federation som igangsattes med Alfred M. Nilsen i spidsen. N. S. F.'s agitatorer har til stadighet bereist anlæggene og deres agitation har hovedsakelig været rettet imot Norsk Arbeidsmandsforbund, og naar man kan faa arbeiderne i tale næsten hver uke, er det selvsagt at denne agitation har virket nedbrytende.

Deres agitation har saaledes bevirket, at de sløve og likegyldige har faat paaskud for at holde sig borte fra enhver organisation, nogen videre tilslutning til federationen er det ikke blit. Federationens agitation bevirket, at der kom en masse krav fra anlægsarbeiderne om at forbundet maatte igangssette en omfattende agitation ved statens anlæg.

Forbundet sendte saaledes Hans Røste til Heen—Spirilbanen, Numedalsbanen og Voss—Eidebanen. P. Vestad og Nic. Eggen til Sunnan—Grongbanen.

Vestad og Røste har endvidere besøkt Nore kraftanlæg. Endvidere har Røste drevet agitation ved Østbanestationens utvidelse, Akersbanene, Vestbanen og andre mindre anlæg i Kr.ania og omegn.

Det stedlige styre og foreningene har ogsaa drevet en intens agitation og saavidt man kan se har de økonomisert paa en udmerket maate med de bevilgede midler.

Ved Numedalsbanen og Sunnan—Grongbanen har det været vanskelig at faa reist organisationen paa fote igjen. Grunden hertil kan være forskjellig, men det væsentligste er, at ved disse anlæg har arbeidet i stor utstrækning været utført etter bestemmelsene for

nødsarbeidet. Hertil kommer at L. S.s agitatorer har befart disse anlæg til stadighet.

Paa Kirkenæs i Sydvaranger har forbundet i fællesskap med Arbeidernes faglige Landsorganisation og Norsk Jern- og Metalarbeiderforbund ansat O. K. Sundt som agitator. Organisationen laa helt nede paa Kirkenæs. Av ca. 1000 arbeidere var ca. 60 organiserte. Sundt har utført et godt arbeide, men der er endnu meget igjen.

Det stedlige styre i Bergen ansatte Johs. Seim til at drive agitation i 6 maaneder. I Kristiania ansattes Albert Eberhardsen for et lignende tidsrum.

Følgende fortegnelse over de bevilgede beløp til agitationen gir muligens det bedste billede av det arbeide som er utført fra vort forbunds side for at reise organisationen paa fote igjen.

Tilsammen er bevilget kr. 60 991.68.

Stedlige styre:

Trondhjems stedlige styre	kr. 1 000.00
Kr.a og omegn —«—	- 3 500.00
Bergen —«—	- 3 940.00
Stavanger —«—	- 1 000.00
Porsgrund —«—	- 200.00
Tønsberg —«—	- 500.00
Moss —«—	- 200.00
Kristiansand —«—	- 300.00
Drammen —«—	- 200.00
Fredrikstad —«—	- 300.00
Sunnan—Grongbanens stedlige styre	- 1 500.00
Nore stedlige styre	- 300.00
Sørlandsbanens arbeidsregulativkomité	- 1 000.00

Desuten har en række enkeltstaaende foreninger mottat bidrag fra kr. 50.00 til kr. 500.00.

Enkelte personer. Her er medgaat et samlet beløp av ca. kr. 19 000.00.

Det er en række medlemmer som har været benyttet til agitationsarbeidet, og forbundet har fundet, i størst mulig utstrækning, at etterkomme kravene om bidrag til agitationen; men paa grund av de ekstraordinære forhold har det ikke alle steder lykkes i like stor grad at gjenerhverve medlemmene. Vi maa spesielt peke paa sør- og vestlandet, men saa er det ikke noget sted i landet som er saa haardt truet av de økonomiske vanskeligheter. Spesielt kan nævnes Stavanger, som nu i flere aar kun har været henvist til nødsarbeide i byen og dens nærmeste omegn. Under saadanne forhold vil man finde det forklarlig at det gaar tungt med agitationen.

Man har bestemt indtryk av, at det nu er væsentlig arbeidsforholdene som holder igjen, for saa snart det paa en arbeidsplads kommer litt mere rørelse igang, saa kommer ogsaa arbeiderne til organisationen. Interessen er saaledes levende blandt arbeiderne.

Nødsarbeide.

Paa grund av den store arbeidsledighet som indtraadte i sidste halvdel av 1920 reistes der sterke krav til det offentlige — stat, fylke og kommuner — om at skaffe de som var blitt arbeidsledige beskjeftigelse. Det arbeide som da blev igangsatt fik betegnelsen «nødsarbeide» og for dette arbeide blev der av stortinget fastsat særskilte bestemmelser.

Det blev saaledes bestemt at staten bevilget til kommunene kr. 2.00 pr. utført dagsverk, men under den uttrykkelige forutsætning at fortjenesten ved nødsarbeide ikke overstiger kr. 12.00 og kr. 14.00 pr. dag henholdsvis for ugifte og gifte arbeidere, men der var intet til hinder for at der kunde betales en lavere løn.

Først i 1921 begyndte staten at igangssette arbeide til avhjelp av arbeidsledigheten og de samme bestemmelser om begrænsning av fortjenesten bibeholdtes.

Det er selvsagt at slike bestemmelser om begrænsning av fortjenesten kun bevirket at arbeidet fordyres. Dette indsa ogsaa statsraad Mjelde, hvorfor han under en konferanse vi hadde med ham om nødsarbeidsbestemmelsene gikk med paa at ophæve grænsen for fortjenesten opad, men dette har neppe medført at fortjenesten har kommet utover den fastsatte maksimalfortjeneste, men det betød iallefald, at statsraaden forstod det meningsløse med en slik bestemmelse.

Stortinget har ikke git bevilgningene til nødsarbeide paa samme maate som bevilgningene til andet arbeide. Det har nemlig foregaaet paa den maate at der er bevilget en del millioner til avhjelp av arbeidsledigheten, men bevilgningene er stillet til Socialdepartementets raadighet. Naar der saa kom krav fra en kommune eller et fylke om igangssettelse av nødsarbeide, anmodet Socialdepartementet Hovedstyret for Statsbanerne om at igangssette arbeide for et nærmere angitt antal arbeidere, men kun i henhold til de bestemmelser som av stortinget er fastsat for nødsarbeide. Paa samme maate forholdtes naar den ordinære bevilgning var opbrukt.

Som følge av disse bestemmelser og denne form for igangssettelse av nødsarbeide, arbeidet nødsarbeiderne og arbeidere paa ordinært arbeide om hverandre. Det kunde saaledes være et lag av arbeidere paa ordinært arbeide i den ene ende paa en skjæring og et nødsarbeidslag i den anden ende.

De bodde i samme barakke og det hændte ofte at de som var henvist til nødsarbeide kun maatte føre en tarvelig husholdning, mens de som var paa ordinært arbeide dannet sine kokkelag og selv om ikke levemaaten var førsteklasses var den dog betydelig bedre end for nødsarbeidernes vedkommende.

De av nødsarbeiderne som hadde familie, har i stor utstrækning maattet henvende sig til fattigvæsenet om hjelp til sine familier. Kommunene kom derfor ofte i pengevanskeligheter, en flerhet henvendte sig til departementet med anmodning om at forhøie lønnen for nødsarbeide.

Ved konferanse med departementet blev det bestemt at de av nødsarbeiderne som hadde familie skulde utbetales følgende familietillæg.

For indtil 2 forsørgede	kr. 0.50	pr. 8 timers dag
« « 4 «	« 1.00	« « « «
« « 6 «	« 1.50	« « « «
« « 6 «	« 2.00	« « « «

Bestemmelsene om at maksimumslønnen skulde være 12 og 14 kroner pr. dag blev av stortinget forandret og det var en av de sidste saker som behandledes før stortinget opløstes.

Maksimumsgrænsen sattes til kr. 9, 10, pr. dag.

Efter denne beslutning fastsatte Hovedstyret for Statsbanerne forskudslønnen til 70 øre pr. time som siden blev forhøiet til 80 øre pr. time.

Hadde løns- og arbeidsforholdene tidligere været fortvilet for de som var henvist til nødsarbeide, blev de efter denne beslutning rent uutholdelige.

Den situation som opstod efter ovenfornevnte beslutning behandlet Industrikomiteen og Forretningsutvalget og man enedes om at det for tiden ikke var tilraadelig at gaa til konflikt, hvorfor det besluttedes at omsende følgende sirkulære:

„Det er en kjendt sak, at tendensen iaar har gaaet i retning av at trykke lønningene ned for alle lønstagere.

De private arbeidsgivere og det offentlige har med henblik paa dette gaaet haand i haand. Voldgiftsretten har stort set befulgt det princip at reducere lønningene med 25—26 pct

Hovedstyret for Statens jernbaner med tilslutning av Arbeidsdepartementet og Stortinget finder øiensynlig at dette ikke er nok, idet anlægsarbeidernes mindsteløn, som ifølge reglementet var kr. 1.50, er nedsatt til kr. 1.00, altsaa med 33 1/3 pct. Men ikke nok hermed; ved siden av dem som utfører ordinært arbeide for denne sulteløn, skal der tilsættes likesaa mange, kanskje flere som «nødsarbeidere» paa en mindsteløn av 70 øre pr. time og med en beregnet akkordfortjeneste av høist 9 kroner pr. dag.

Enhver vil kunne danne sig en mening om hvad akkordfortjenesten vil bli med denne begrænsning, naar der tages hensyn til at der til dette arbeide anvendes folk som for en stor del — kanskje den overveiende del — er uvante med anlægsarbeide.

Resultatet vil bli, at det blir de 70 øre pr. time — kr. 5.60 pr. dag — som disse folk faar at leve av, og da dette beløp helt og holdent gaar med til at betale en tarvelig levemaate for arbeideren selv, vil hans familie være henvist til fattigkassen.

Dette arbeide vil derfor ikke avhjelpe nød, men tvertimot *skape nød* inden arbeiderklassen.

Det værste ved systemet er at disse «nødsarbeidere» skal tjene Staten som forsøkskaniner. Saasnt de bevilgende myndigheter har faat bevis for at «nødsarbeiderne» kan klare at opholde livet med nødsarbeiderløn, saa blir den ordinære løn sat ned paa samme nivaa og nødsarbeidet endnu lavere.

Det viser sig tydelig at dette er hensigten, idet den ordinære løn nu er nedsatt til det minimum som indtil nu har været betalt for nødsarbeide. Med andre ord: nødsarbeideren skal gjøre tjeneste som lønstrykker.

I anledning de meningsløse forhold som ovenfor er omtalt har anlægsarbeidernes industrikomite og forretningsutvalget avholdt møter for at drøfte de forholdsregler som bør træffes for at motvirke statsmyndighetenes utsultningspolitikk.

Der er enighet om blandt arbeiderne, industrikomiteen og forretningsutvalget, at man foreløbig ikke bør iverksette en ordinær streik.

Der maa altsaa gripes til andre midler, som kan overtøye myndighete om at denne maate at drive arbeide paa er ikke bare skadelig for arbeiderne, men ogsaa ulønsom for Staten og kommunene.

Men skal dette lykkes maa arbeiderne paa hver sin arbeidsplads medvirke til at finde de mest brukbare fremgangsmaater.

Som generelle regler der bør komme til anvendelse vil vi anbefale følgende:

1. Ingen akkordbas bør paata sig at danne lag uten at flertallet i laget er øvede folk, selv om han tilbydes høiere formandspenger.
2. De som blir henvist til nødsarbeide bør sørge for at det utførte arbeide staar i forhold til den mindsteløn som betales; at forsøke paa at tjene mer ved et *foræert* akkordarbeide maa bestemt fraraades.
3. Gifte nødsarbeidere maa henvise sin familie til fattigvæsenet, da den løn han faar vil medgaa til hans eget underhold.
4. Hvis arbeidet, levemaaten eller andre forhold medfører, at hans sundhet blir svækket, maa han uten opphold henvende sig gjennom kreds-sykekassen til læge og slutte med arbeidet indtil han atter gjenvinder sin helse.

Naar vi har antydnet disse fremgangsmaater, er det fordi statsmyndighetene har undlatt at ta hensyn til de gjentagne forslag og forestillinger som forbundet har sendt i anledning de hittil foretagne lønsreduktioner. Trods alle givne løfter viser det sig, at mer og mer av Statens ordinære anlægsarbeider blir omdannet til nødsarbeide. Derved mener de vise styрere selvfølgelig at kunne opnaa to ting: 1. At faa bygget billige jernbaner. 2. At spare kommunene for fattigutgifter.

Det faar nu bli arbeidernes sak at overbevise dem om at beregningen er feil og at de ikke vil opnaa nogen av delene.

Griper arbeiderne denne sak riktig an, vil nok snart driftslederne bli klar over den sandhet som vi gang efter gang har fremhøvet, at nødsarbeidet er den dyreste form for arbeide.

Nødsarbeide og fattigkasse det er hvad vore nuværende statsmænd har at by de arbeidsløse. For arbeideren er det ett fett hvem av disse institutioner han lever av.

Maalet maa være:

Ned med begge dele!

Det viste sig imidlertid at det var vanskelig at faa arbeiderne til at følge denne parole med undtagelse av arbeiderne ved Namsos-Grongbanen.

Naar avdelingschefen merket at arbeiderne fulgte opfordringen, avskediget han flere arbeidslag, men de øvrige lag ved anlægget gjorde fælles sak med de avskjedigede og ved forhandling blev samtlige gjenindtat i sine tidligere pladse.

Hadde derimot alle nødsarbeiderne fulgt parolen fra Industrikomiteen, vilde vi været nærmere nødsarbeidets avskaffelse end vi er idag.

Forbundet har ved enhver given leilighet forsøkt at faa forandring i bestemmelsen angaaende nødsarbeidet men alle bestræbelser har strandet paa stortingets beslutning som baade Hovedstyret for Statsbanerne og Departementet paaberoper sig, at de ikke kan gjøre forandringer i.

Ny forestilling angaaende saken er nu tilstillet stortinget.

Den elektrokemiske og kemisk-tekniske gruppe.

Da vi gik ind i aaret 1922, haapet vi paa at dette aar vilde bli gunstigere for arbeiderne end det foregaaende.

Dette har forsaavidt ogsaa indtruffet hvad tilgangen paa arbeide angaar, idet flere av bedriftene efterhvert i aarets løp har øket sin produktion. Dog staar fremdeles uten nogensomhelst drift fabrikker, som tilsammen normalt beskæftiger ca. 3000 arbeidere, hvilke nu i indtil et par aar har været henvist til delvis nødsarbeide og delvis arbeidsledighet.

De mennesker som har været saa ulykkelige at søke sit levebrød ved disse og lignende bedrifter har mere end nogen anden i dette land haardt faat føle følgerne av den uforstandige og vanvittige rovdrift, som arbeidsgiverne har drevet under høikonjunkturenes tid.

Takket være den i aaret fungerende voldgiftsret, har ogsaa de arbeidere som kan beskæftiges i den elektrokemiske industri ved dom faat sine løns- og arbeidsvilkaar trykket ned til langt under hvad al rimelighet burde og skulde være, selv med de for tiden vanskelige driftsforhold tat i betragtning.

Man har naturligvis ikke ret til at si, at voldgiftsretten ikke har optraadt upartisk, naar den har avsagt de forskjellige domme i arbeidsretsspørsmål, men hvad man maa ha lov til at si er, at voldgiftsrettens flertal i de avsagte domme har præget disse med ensidighet og lagt for dagen ikke paa langt nær at ha været i besiddelse av den sakkyndighet som maa til for at træffe en upartisk og retfærdig avgjørelse i saadanne spørsmål. En mangel som forøvrig enhver voldgiftsret vil lide av som opnevnes av en borgerlig regjering og sammensat av kapitalinteresserte mænd.

Voldgiftsrettens avgjørelse i ferispørsmålet i den elektrokemiske industri vakte endog forbauselse blandt folk som ikke tilhører arbeiderklassen, men som kjender noget til de forhold arbeiderne i denne industri arbeider under.

Da ogsaa lønsspørsmålet i denne industrigruppe var underlagt voldgiftsretten til avgjørelse, fandt vi det nødvendig at rettens medlemmer før saken optoges til behandling fik anledning til at gjøre sig nærmere bekjendt med arten av arbeidet ved disse bedrifter og de ulemper som dette medfører for arbeiderne.

Gjennem Landsorganisationen blev det derfor utvirket hos departementet, at voldgiftsretten foretok en besigtigelse av 3 bedrifter, nemlig Porsgrunds elektrokemiske Fabrik, Kragerø Karbidfabrik og Vigeland Aluminiumfabrik. Men naar en befaring blir foretat med saadan lynfart som tilfælde blev her, saa er de indtryk man faar av minimal værdi, hvilket ogsaa dommen gav uttryk for.

Organisationsforholdene.

Saa vel den store og langvarige arbeidsledighet som det vældige lønstrykkeri har naturligvis maatte virke forstyrrende paa arbeidernes organisationer og foraarsaket endel frafald, men det har dog ikke lykkedes arbeidsgiverne, som deres hensigt uten tvil har været, at

ødelægge disse. Nei, den prøvelse som arbeiderne særlig de sidste par aar har været utsat for virker nok i stik motsat retning, idet arbeiderne nu med øket forstaaelse og interesse igjen samler sig i sine organisationer til kamp mot kapitalens magtmisbruk.

Industrikomiteene.

Som bekjent var der før landsmøtet kun en industrikomité for de elektrokemiske og kemisk-tekniske grupper tilsammen, men som følge av at landsmøtet besluttet at inndra den ene sekretærstilling blev der paa gruppens generalforsamling umiddelbart efter landsmøtet opprettet en industrikomité for hver av gruppene.

Som medlem av komiteen for den elektrokemiske gruppe er Kristian Rothaug, Kopperaaen, Ole Larsen, Høyanger og Borg Fjeld, Rjukan.

For den kemisk-tekniske gruppe Gustav Green, Cementfabrikken Norge i Lier, Erik Fagerlund, Drammen Glasverk og Eduard Zeidler, Porsgrunds Porcelænsfabrik.

Agitationen.

Foruten den agitation som Landsorganisationen i fællesskap med forbundene har utført, er der ogsaa drevet en omfattende underhaands-agitation dels besørget av foreningene selv eller av samorganisationen, hvor saadanne har været i virksomhet. Til saadan agitation har forbundet ydet økonomisk støtte til foreningene efter andragende av disse.

Lønsbevægelsen.

For de største og fleste bedrifters vedkommende inden den elektrokemiske gruppe er løns- og arbeidsvilkaarene fastsat ved dom, som for Norsk Hydro blev avsagt den 11. juli. Det norske Nitrid A/S, Eydehavn og Tyssedal, Norsk elektrokemisk A/S, A/S Høyanger Fabrikker, A/S Hafslunds Karbidfabrik, A/S Meraker Bruk (Kopperaaen), A/S Notodden Karbidfabrik, Norsk elektrokemisk A/S, Kragerø, Porsgrunds elektrometallurgiske A/S og A/S Vigeland Bruk omfattes av en fælles dom avsagt den 14. oktober.

For den kemisk-tekniske industri er overenskomstforholdet ordnet dels ved forhandlinger partene imellem eller under medvirken av mæglingsmyndighetene.

Kun i 2 tilfælder er lønsbevægelsen i denne gruppe underlagt voldgiftsretten, nemlig Skandinavisk Gummi- og Kabelfabrik og Lysaker kem. Fabrik.

Resultatet av lønsbevæggelsene findes indtat i det tabellariske avsnit av forbundets beretning.

Næringsmiddelindustrien.

Den tilbakegang i medlemsantallet som gjorde sig gjældende i 1921 inden denne industrigruppe, som i de fleste andre, fortsatte og-

saa i første halvår av 1922. Vi skal ikke her gaa nærmere ind paa de forskjellige aarsaker hertil, det omtalte vi i beretningen for ifjor.

Dog turde den omstændighet at stortinget frempaa vaaren vedtok voldgiftsloven være en av de mest virkende aarsaker til at interessen for fagorganisationen avslappedes i den grad som skedd.

Heldigvis blev det imot slutten av aaret et mere intenst liv indenfor fagforeningene, som nu med adskillig held igangsatte agitationen for øket tilslutning til organisationen. Det er denne agitation som har bevirket at medlemsantallet i gruppen som helhet ved aarskiftet var omtrent paa samme høide som ved utgangen av 1921.

Arbeidsforholdene

indenfor denne industri har været jævnt gode, naar man undtar hermetikindustrien, som fremdeles paa mange steder ligger helt nede. Imidlertid har der ogsaa indenfor denne industrigruppen været adskillige tegn til opsving. Avsætningsforholdene er betydelig bedret, mens derimot tilførselen av raastof i stor utstrækning har svigtet.

Industrikomiteen.

Som omtalt i beretningen for 1921 var 2 av industrikomiteens medlemmer — Sand og Evensen — uttraadt av forbundet og derved ogsaa av industrikomiteen; de 2 gjenværende K. M. Gundersøn og Rich. Hansen fungerte derfor til landsmøtet, eftersom der ikke var valgt nogen varamænd.

Under landsmøtet holdt gruppens representanter fællesmøte den 12. juni til drøftelse av den fremtidige ordning med hensyn til gruppeordningen. Der fattedes ingen beslutning, idet man vilde oppebie landsmøtets avgjørelse av organisationsformen.

Den 19. juni avholdt gruppen generalforsamling hvor følgende valgtes som medlemmer av industrikomiteen: K. M. Gundersøn, Kristiania, C. Strøm, Stavanger og Jens Berg, Trondhjem. Som varamænd valgtes: Skalstad, Kap Tollefsen, Kristiania og Gustavsen, Moss. Som gruppens sekretær gjenvalgtes Rich. Hansen.

Den 28.—29. december holdt industrikomiteen møte, hvor det besluttedes at rette en bestemt henvendelse til Norges kooperative Landsforening om at dens arbeidere ved smorfabrikken «Norge» i Bergen skulde tilslutte sig organisationen og videre at undersøke hvilke bedrifter det var som forsynte landsforeningen med varer og om disss bedrifters arbeidere var organisert.

Endvidere besluttedes at henstille til forretningsutvalget om at sammenkalde en generalforsamling inden gruppen for at denne kunde ta stilling til den fremtidige organisationsform, ifald Landsorganisations kongres maatte bestemme overgang til industriforbund.

Tarifrevisionene.

Som det vil sees av de i beretningen indtagne tabeller er samtlige tariffier inden gruppen blit revidert efter forutgaaende opsigelse fra arbeidsgivernes side.

Med undtagelse av møllearbeiderne og bryggeriarbeiderne i Kr.ania, Trondhjem og Moss, der fik sine lønninger fastsat ved voldgiftsdom, er de øvrige tariffier oprettet ved forhandling og delvis mægling mellem partene.

Dette er saaledes tilfældet med melkefabrikkene, chokoladefabrikkene, gjærfabrikkene, samtlige bryggerier som staar utenfor Arbeidsgiverforeningen og flere andre.

Inden hermetikindustrien løp overenskomsten ut 1. mai 1921, uten at der blev oprettet nogen ny overenskomst. Ingen av partene insisterte paa at faa oprettet nogen saadan, saalænge stagnationen indenfor industrien gjorde sig saa sterkt gjældende, fandt arbeidsgiverne ikke at tiden var inde til at oprette tarifavtaler, og da arbeidernes organisation paa grund av stansen var sterkt reducert, fandt heller ikke de tidspunktet beleilig.

Forholdene utviklet sig imidlertid paa en uheldig maate for arbeiderne, idet forskjellige fabrikker, saasnt de kunde komme igang, betalte som de selv fandt for godt, omtrent i flugt med nødsarbeidslønnen.

Ved 2 fabrikker i Bergen, hvor organisationen var bragt nogenlunde paa fote, besluttet derfor arbeiderne at reise krav om fastsettelse av tarifmæssige lønsvilkaar.

Da pladsene blev opsagt kom konflikten ind under mægling, hvor det lykkedes at opnaa enighet om et forslag bygget paa voldgiftsdommen for jernindustrien. Senere har ogsaa en tredje fabrikk i Bergen maattet gaa med paa samme ordning.

I Trondhjem reiste ogsaa hermetikarbeiderne krav om tarif efterat organisationsforholdene hadde bedret sig noget. Ogsaa her lykkes det at opnaa enighet paa de samme betingelser som i Bergen.

Streiker og lockouter.

Med undtagelse av en lockout ved Bergens bliktrykkeri, som blev avverget og en streik for organisationsretten ved Næss chokoladefabrikk i Kristiania som varet i 9 uker, har der ikke forekommet konflikter inden gruppen i 1922.

Tvister.

Av tvister angaaende forstaelsen av tariffene har der været mange. De fleste tvister som har angaaet ferie og løn er blitt ordnet ved forhandling. Kun i 2 tilfælder har det været nødvendig at appellere til *Arbeidsrettens* avgjørelse. Den ene tilfælde gjaldt tvist om ferie for et medlem ved

Frydenlunds bryggeri

som blev avvist av Arbeidsretten som den uvedkommende.

Det andet tilfælde gjaldt

Neptun sildoliefabrik

i Melbo. Denne sak som var indbragt av forbundet i 1921 fik sin principielle avgjørelse ved Arbeidsrettens dom av 17. februar 1922.

Saken var anlagt paa vegne av losselaget ved Neptun Sildoliefabrik — 6 mand —. Dette lag hadde gjennom Melbo arbeidsmandsforening overenskomst om sildelosningen til en fastsat akkordpris pr. maal. Imidlertid slog fabrikk ned sildeprisen for fiskerne fra 4 til 3 kroner pr. maal, men tilbød dem som vederlag at fiskerne selv skulde overta losningen og faa den betaling herfor som losselaget før hadde hat. Derved blev losselaget ledig og krævet nu erstatning for det tap de ved fabrikkens tarifstridige handlemaate hadde litt.

Arbeidsretten gav arbeiderne medhold i sin paastand, idet dommen gaar ut paa at fabrikk har begaaet tariffbrud og pligter at betale losselaget erstatning. Denne erstatnings størrelse blev utsat til senere behandling av Arbeidsretten og var endnu ikke ved aarets utgang avgjort.

Bygningsindustrien.

Arbeidsforholdene for vore medlemmer inden bygningsgruppen er blitt adskillig forværret i 1922. Ved aarets utgang var mange av medlemmene tvunget til at anta nødsarbeide eller søke ut paa anlæg.

At dette ogsaa har hat en uheldig indflydelse for tilslutningen til organisationen er selvsagt.

Imot slutten av aaret har der dog inden denne gruppe vist sig en mer levende interesse for fagorganisationen, hvilket har bevirket et stigende medlemsantal i en hel del foreninger.

Tarifrevisionen.

De allerfleste av overenskomstene inden denne gruppe var baseret paa voldgiftsdommen av 1920. I en del byer var der dog opprettet overenskomster direkte mellem arbeiderne og arbeidsgiverne. I flere av disse overenskomster laa lønnen tildels betydelig høiere end i voldgiftsdommen.

Efterat arbeidsgiverne ved aarets begyndelse hadde opsagt overenskomstene, viste det sig at der hadde foregaaet en sterk konsolidering av haandverksmesterne i forskjellige byer, ved at disse var blitt medlemmer av haandverkernes landssammenslutning.

Som følge herav fik voldgiftsdommen i 1922 for bygningsindustrien et videre omfang end tidligere. Nærsagt kom bygningsarbeiderne i alle byer av nogen betydning ind under voldgiftsdommen.

Paa faa undtagelser nær har arbeiderne og arbeidsgiverne i de øvrige byer og industricentreer blitt enige om at anvende voldgiftsdommen som rettesnor for arbeidsvilkaarene.

I likhet med arbeidsgiverne forøvrig opsa Kr.ania kommunes boligraad den gjældende overenskomst. Ved forhandling opnaaddes enighet om at voldgiftsdommen for bygningsindustrien skulde gjøres gjældende for boligraadets bygningsarbeidere.

Industrikomiteen

bestod ved aarets begyndelse av S. Støstad, Johs. Seim og K. Nordli. Paa komiteens møte den 7. april, hvor tarifrevisionen drøftedes, fungerte forbundets formand Ødegaard som gruppens formand.

Under landsmøtet hadde bygningsgruppens representanter flere møter til drøftelse av den fremtidige ordning, idet der var delte meninger om hvorvidt gruppeinndelingen burde bibeholdes eller ikke.

Da landsmøtet imidlertid besluttet at opretholde den tidligere ordning, avholdt bygningsgruppens representanter generalforsamling den 19. og 21. juni, hvor der foretokes valg paa industrikomite med varamænd.

Til industrikomite valgtes: Einar Aasen, Kr.a, Johs. Seim, Bergen og P. Aune, Trondhjem. Varamænd: Georg Lyng, Halvdan Berg og Alb. Eberhardsen.

Da der ikke var anledning til at vælge egen sekretær, enedes man om at vælge Rich. Hansen til at fungere som saadan.

Industrikomiteen avholdt møte den 29. december til bl. a. behandling av en indbydelse fra Norsk Murerforbund om at delta i en konferanse angaaende dannelse av bygningsindustriarbeiderforbund.

Komiteen besluttet at anbefale for forretningsutvalget at la forbundet representere ved nævnte konferanse.

Som representanter til konferansen foresloges Johs. Seim, Petter Aune og Einar Aasen samt gruppens sekretær Rich. Hansen.

Endvidere valgtes forhandlingskomite til at delta i vaarens tarifforhandlinger.

Anlægsarbeidernes gruppe.

Industrikomiteen.

Indtil landsmøtet som avholdtes 1922 hadde industrikomiteen 2 møter. Komiteen bestod dengang av Ole A. Berg, Johan Fagerlien og Ivar Smedsmo. Jakob Eikefjord fungerte som sekretær.

Efter landsmøtet enedes anlægs- og grubearbeiderne om at vælge en fælles industrikomite bestaaende av 5 medlemmer.

Paa grund av at der ikke valgtes nogen fast sekretær for disse grupper, men at arbeidet skulde fordeles mellem forbundets formand og næstformand, besluttet at vælge formand for gruppen blandt de 5 valgte industrikomite-medlemmer, imot som tidligere at den fastlønnede sekretær har været selvskreven som formand.

Som gruppens formand valgtes Ole A. Berg. De øvrige medlemmer er Alb. Karlsen, Sørlandsbanen, Konrad Botten, Follafos, John L. Moen, Røros og Henrik Garten, Løkkens verk. Suppleanter Nic. Eggen og Joakim Evanger.

Efter landsmøtet har komiteen avholdt et møte.

Lønsrevisionen ved Statens anlæg.

Den 8. juli mottog vi følgende skrivelse fra hovedstyret for Norges Statsbaner:

«Man tillater sig herved at anmode Dem om at avgi møte ved representanter til konferanse med representanter for statens anlægsetater i anledning av spørsmålet om ændringer i reglementet for arbejdsordningen ved Statens anlæg og mindstelønnen, hvilken konferanse er berammet til førstkommende tirsdag den 11. juli kl. 12 fm. paa banedirektørens kontor.»

For at delta i denne konferanse indkaldtes representanter fra de forskjellige anlæg. Følgende mødte:

Fra Heen-Spirilbanen, Ole A. Berg (Berg er ogsaa formand i industrikomiteen) Nic. Eggen, Kr. Tamnæs, Alb. Karlsen og O. K. Sundt.

Ved Nore kraftanlæg var der ferie paa den tid konferansen fandt sted, og som følge derav mødte ingen repræsentant fra Nore.

Statens forhandlingskomité fremla forslag til forandring av reglementet som gik ut paa, at en forandring av bestemmelsene om ferie saaledes at denne sattes til 6 dage efter 6 maaneders tjeneste samt en del andre forandringer av feriebestemmelsene.

Videre foreslog utvalget forandring i bestemmelsene om fribeholdning, § 17, saaledes at fribillettenes antal reduceres fra 3 til 1 fribillet, og at denne kun skulde gjælde til tjenestestedet. Endvidere foreslog utvalget, at mindstelønnen reducirtes til kr. 1.00 pr. time.

Arbeidernes forhandlere kunde selvsagt ikke akseptere noget av utvalgets forslag.

Den 25. august mottok vi paany følgende meddelelse fra hovedstyret:

«Ved kgl. resolution av 18. august 1922 er det bestemt:

Arbejdsdepartementet bemyndiges til at foreta ændringer i det gjældende reglement for arbejdsordningen ved Statens jernbane-, kraft-, regulerings- og befæstningsanlæg i det væsentlige overensstemmende med departementets forslag i foredrag av 18 august 1922.

Hvilket herved meddeles under henvisning til hovedstyrets skrivelse av 31. juli 1922 — 4588 B — idet man vedlægger en avskrift av arbejdsreglementets §§ 3, 4, 9, 10, 14, 15, 16 og 17, saaledes som de nu lyder efter de av departementet foretagne ændringer.

Man skal anmode hovedstyret om at gjøre de vedtagne ændringer gjældende ved Statens jernbaneanlæg.

Mindstelønnen ved Statens jernbane-, kraft-, regulerings- og befæstningsanlæg blir indtil videre at utbetale efter følgende bestemmelser:

- a) For akkordarbejde er mindstelønnen kr. 1.00 pr. time.
- b) For faglærte smeder, snekkere, tømmermænd og stenhuggere er mindstelønnen kr. 1.10 pr. time.
- c) Ved høifjeldsstrækninger forhøies mindstelønssatsene med 10 øre pr. time.
- d) Arbeidere under 18 aar betales efter overenskomst.

Indtil videre faar arbeidere med forsørgelsespligt et dyrtidstillæg som følger:

For første forsørgede 10 øre pr. time og for de øvrige forsørgede 5 øre pr. time for hver.

Som forsørgede regnes de samme personer som bestemt i reglene for Statens almindelige dyrtidstillæg.

Tillægget blir at utbetale ved hver ordinære lønning.

Forsørgelsestillæg for barn født utenfor egteskap blir at utbetale til bidragsfogden.

For uforskyldt skoft (sygdom, naturhindringer, maskinskade og materialmangel) gjøres intet fradrag. For helligdager som falder i arbeidsukket (helligdager utenfor de store høitider) utbetales dyrtidstillæg som paa fuld arbeidsdag, likesaa for ferier.

Det av representanter for Statens anlægsetater nedsatte utvalg har i anledning av forslaget om nedsættelse av mindstelønnen fra kr. 1.50 til kr. 1.00 uttalt:

«Man gaar forøvrig ut fra, at om man nu nedsætter mindstelønnen til kr. 1.00 pr. time, saa bør ikke dermed med et slag akkordprisene sættes tilsvarende ned. Man finder at der i saa henseende bør gaaes suksessivt tilverks.»

Departementet er enig heri.

Forsaavidt det nye reglement og de nye mindstelønssatser blir trykt ved hovedstyrets foranstaltning, skal man be indsendt hertil endel avtryk.» Paa denne utfordring gav forbundet saadant svar den 26. august.

Til Hovedstyret for Statsbanene, her.

Ad arbeidsordningen ved Statens anlæg.

Vi erkj nder herved mottagelsen av Deres ærede skrivelse av 24. ds., hvor det medfulgte de foretagne forandringer i det hittil gjældende reglement for arbeidsordningen ved Statens anlæg, samt forandringer av den hittil gjældende mindsteløn i akkord.

Da de foretagne forandringer og reduktion av mindstelønnen er saa meningsløs og ligger utenfor alle land, ser vi os nødsaget til at meddele det ærede hovedstyre, at der vil indtræ arbeidsstans *lørdag den 2. september d. c. ved arbeidets slut* ved følgende anlæg:

Sørlandsbanen med sidelinjer til Kragerø

Numedalsbanen,

Vestbanens ombygning,

Østbanestationens utvidelse,

Kr.a Ljan — Holm,

Raumabanen,

Trondhjem stationsarrangement,

Sunnan—Grong. med sidelinjer til Namsos,

Hakavik kraftanlæg og

Nore kraftanlæg.

Meddelelse for kraftanlæggenes vedkommende er ogsaa oversendt Vas dragsvæsenet.

Bekræftelse for mottagelse av nærværende skrivelse imøtesees.»

Samtidig meldtes arbeidsstansen til Riksmæglingsmanden, som 29. august nedla forbud mot arbeidsstans, samt indkaldte partene til mægling 31. august. Mæglingen paagik til 7. september.

Riksmæglingsmanden fremsatte da forslag om en reduktion av mindstelønnen med 30 øre pr. time, saaledes at denne blev 1.20 for almindelig anlægsarbeide og 1.30 for haandverkere.

Endvidere gik hans forslag ut paa 12 dages ferie efter 12 ukers tjeneste. Forøvrig de samme feriebestemmelser som er gjældende for f. eks. bygningsindustrien. Desuten blev der foretat endel mindre forandringer i reglementets øvrige bestemmelser.

Det var under en meget vanskelig situation man gik til at erklære arbeidsstans ved statens anlæg denne gang. Den for tiden herskende økonomiske depression og anlæggenes overbefolkning av nødsarbeide vanskeliggjorde stillingen, og disse ting tat i betragtning maa det siges, at revisionen forløp heldig.

Statens anlæg, Drøia bro.

Arbeidet ved Drøia bro utføres av driften, og for denslags arbeide er der ikke fastsat nogen mindsteløn. Heller ikke er de øvrige reglementsmaessige bestemmelser, som er gjældende ved statens anlæg, godtat av driften. Arbeiderne ved Drøia bro stillet krav om oprettelse av overenskomst. Kravet godkjendtes av forbundet, men foreningen vilde ikke gaa til aktion, og da vi ikke kunde opnaa noget ved forhandling, maatte saken stilles i bero.

Dale Kraftanlæg.

Ved dette anlæg opstod der endel tvister, væsentlig av den grund, at foreningens tillidsmand blev avskediget. Ved nærmere undersøkelse viste det sig at vedkommende var medlem av Norsk Træarbeiderforbund, hvorfor vi maatte stille saken i bero.

Bergens kommunale Kraftanlæg.

Arbeidet ved dette anlæg er for det væsentlige færdig. Kommunen har opsagt overenskomsten. Der er ikke oprettet nogen ny.

Entreprenør P. L. Hammer.

Denne entreprenør hadde et kaianlæg i entreprice og bortsatte arbeidet til to akkordlag. Imidlertid vilde ikke vedkommende skaffe noiagtig oppgjør i henhold til akkordseddelen, hvorfor der blev anlagt byretssak mot vedkommende. Den 23. juli avsa Kristiania byret dom for at vedkommende tilpligtedes at utbetale de to akkordlag 1116 kroner plus 200 kroner i saksomkostninger.

Vaagsfjord Kraftanlæg.

Der opstod meningsforskjel mellem anlægget og arbeiderne om forstaaelse av overenskomsten. Saken verserer f. t. for Arbeidsretten.

A/S Saudefaldene.

Arbeidet ved Saudefaldene var allerede i december f. a. saa langt fremskredet, at det var meningen helt at indstille arbeidet for vinteren. Imidlertid gik arbeiderne til aktion, idet de stanset endel arbeide, som absolut maatte utføres straks og derved tvang selskapet til at igangssette arbeide ved Sandvandstunnellen. Arbeiderne blev enige med selskapet om at dette arbeide skulde rationeres, d. v. s. fordeles paa de arbeidere som for tiden var i Saude. Efter nogen tids forløp blev der imidlertid uenighet mellem arbeiderne om fordelingen av arbeidet. Efter anmodning fra den stedlige forening reiste en av forbundets tillidsmænd til Saude og ved dennes mellemkomst blev uenigheten mellem arbeiderne bilagt.

Vingers kommunale Kraftanlæg.

Dette kraftanlæg er sat i drift, men der foregaar endel efterarbeide. Der er fra arbeiderne kommet en række spørsmaal om ferie og feriegodtgjørelse for indeværende aar. Imidlertid har de ikke sørgt for at holde sin organisation i orden, men lat foreningen indgaa, hvorfor forbundet ikke har kunnet ta sig av saken.

Raanaasfossen Kraftanlæg.

Der har i aarets løp været en hel række tvister angaaende ferie og feriegodtgjørelse. Saaledes nægtet en gipsmaker Paoli at utbetale arbeiderne feriegodtgjørelse. Imidlertid ordnedes alle disse tvister

ved forhandling. Anlægget var saa langt fremskredet, at kraftstationen kunde sættes igang 1. januar, hvorfor anlægsarbeiderne avskedigedes. Imidlertid blev der efter henstilling fra de arbejdsledige igangsat endel efterarbejde, men timelønnen for dette arbejde fastsattes til kr. 1.50. Den tidligere timeløn var kr. 2.25. Ved forhandling med anlægget blev der oprettet ny overenskomst, idet der skulde udføres endel sprængningsarbejder ved Sundfossen. Resultatet av forhandlingene fremgaar av tabellene.

Gaustad Asyl.

Ved dette anlæg arbejder ca. 60 mand. Arbeidet udføres direkte av staten. Ved forhandling med anlægsbestyreren opnaaddes enighet om at voldgiftsdommen for bygningsindustrien skulde gjøres gjældende med tillæg av det samme familietillæg, som er fastsat i reglement for statens anlæg.

Statens verkstedsanlæg ved Nyland.

Ved forhandling med anlægsledelsen opnaaddes enighet om at reglementet ved statens anlæg skulde praktiseres ved Nylands verksteds anlæg.

Akersbanerne.

Foreningen fremsatte lønskrav, som videre av forbundet sendtes til Akersbanernes direktion. Da der ikke kom forhandling istand, anmodet vi foreningen om at fatte beslutning om arbeidsstans for derved at fremtvinge mægling. Imidlertid vilde ikke foreningen efterkomme forbundets anmodning herom, hvorfor saken maatte stilles i bero.

Bodin kommunale Kraftanlæg.

Arbeidet ved dette anlæg har i længere tid været indstillet. Imidlertid mente arbeiderne at være berettiget til ferie for 1921. Da anlægget ikke vilde gaa med herpaa og naar man skulde søke saken fremmet for Arbeidsretten, viste det sig at overenskomsten ikke var underskrevet, hvorfor saken maatte stilles i bero.

Nord-Trøndelag Elektricitetsverk.

Anlægsledelsen for dette elektricitetsverk opsa den gjældende overenskomst, og ved mæglingsmandens mellemkomst enedes man om en lønsreduktion av 30 øre pr. time. Forøvrig prolongertes overenskomsten.

Mørkfos—Solbergfosanlægget.

Ved opslag paa anlægget meddeltes arbeiderne at mindstelønnen skulde reduceres fra kr. 1.70 til 1.20 pr. time. Ved forhandling og mægling opnaaddes enighet om mindsteløn i akkord kr. 1.40 og mindsteløn i dagarbejde kr. 1.50.

Tyindefaldene.

Dette anlæg, som eies av Norsk Hydro, har i henhold til sine koncessionsbetingelser ikke adgang til at indstille arbeidet. Derimot ser anlægsledelsen gjerne at arbeiderne gaar til konflikt ved anlægget, for derved fritages anlægget for sine koncessionsbetingelser. Man har altid været opmerksom paa dette forhold og har nødig villet tjene anlægget med at gaa til konflikt, saaledes at de kunde fritas for sine forpligtelser. Imidlertid reducirtes mindstelønnen og akkordprisene i den utstrækning, at det var uundgaelig at ta konflikt ved anlægget. Det lykkedes ikke ved forhandling og mægling at komme til enighet, hvorfor saken blev indbragt for voldgiftsretten til avgjørelse. Resultatet av denne avgjørelse fremgaar av tabellene.

Statens veianlæg.

Fra en række av vore foreninger ved statens veianlæg har vi i aarets løp mottat forslag til overenskomst ved statens veianlæg, og vi har gjort gjentagne henvendelser til veidirektoratet med anmodning om at der blir optat forhandlinger for om mulig at faa endel forandringer i det reglement, som blev oprettet i 1912 og som fremdeles er gjældende ved statens anlæg. Imidlertid har veidirektoratet undskyldt sig med at det ikke hadde departementets fuldmagt til at opta forhandlinger med organisationen om nyt reglement. Naar vi har henvendt os til arbeidsdepartementet om saken, er vi blit møtt med: Ved veianlæggene paagaar for tiden næsten utelukkende nødsarbejde, saa det er meget vanskelig for departementet at opta forhandlinger med organisationen om et reglement som skal være gjældende for ordinært arbejde, og departementet mener endvidere at det bør utstaa i paavente av en forbedring i arbeidsforholdene, saaledes at nødsarbeidet ophører.

Organisationen ved veianlæggene har ogsaa hittil været i den forfatning, at det ikke har været mulig at sætte magt bak kravet. Rigtignok er veiarbeiderne ved enkelte anlæg noksaa godt organisert, men skal man ha haap om at en aktion ved veianlæggene skal lykkes, maa det være en samlet aktion for samtlige statens veianlæg. At saa er tilfælde, har vi erfaring fra statens jernbaneanlæg at bygge paa.

Brække Kraftanlæg.

Allerede i 1921 stillet arbeiderne ved Brække Kraftanlæg krav om ny overenskomst. Imidlertid blev ikke saken fremmet før i indeværende aar. Resultatet av forhandlingene fremgaar av tabellene.

Nomelands Kraftanlæg.

Forbundets avdeling ved Nomelands Kraftanlæg meddeler, at de ved forhandlinger paa stedet er blit enig om en reduktion av mindstelønnen fra kr. 2.00 til 1.60 pr. time. Arbeidet ved dette anlæg er for det væsentligste færdig.

Bergverksindustrien.

Arbeidsforholdene inden denne industri er stort set de samme som vi anførte i forrige aars beretning.

Av de bedrifter som har været i virksomhet kan nævnes: Sulitjelma, Løkkens verk, Fosdalens bergverk, Meløyvær gruber, Stordø gruber og delvis drift ved Fosdals verk.

Hertil kommer at A/S Sydvaranger har gjenoptat driften og beskjeftiget ca. 1000 arbeidere ved aarets utgang.

Forøvrig er arbeidsstyrken øket endel ved Sulitjelma, Løkkens verk og Stordø kisgruber.

Voldgiftsdommen av 22. september 1920 utløp 31. mars i aar og da man ikke opnaade enighet ved forhandling og mægling blev tvisten henvist til voldgift.

Voldgiftsrettens avgjørelse angaaende løn og feriebestemmelser henvises til tabellene.

Det er imidlertid et par ting vi ønsker at peke paa, nemlig:

Den tidligere voldgiftsdom indeholdt en bestemmelse som lød saaledes: «Hvis der ikke opnaaes enighet om akkordprisen og bedriften allikevel ønsker arbeidet utført blir dette at utføre efter den fastsatte timeløn for dagarbeide.»

Denne for arbeiderne saa betydningsfulde bestemmelse tok voldgiftsretten ut av dommen.

Helt siden der blev oprettet overenskomst mellem organisationen og arbeidsgiverne har timelønnen ved Sulitjelma været endel høiere end ved de øvrige bergverk i landet, men voldgiftsretten fastsatte den samme løn for Sulitjelma som for de øvrige bergverk. Tidligere hadde arbeiderne i Sulitjelma fri brændsel, men voldgiftsretten bestemte at herefter skulde arbeiderne selv betale brændselet. Rigtignok har de en slags kompensasjon i form av billigere husleie, men de som har været i Sulitjelma kan tænke sig hvad brændsels-spørsmålet har at si paa et saadant sted. Arbeiderne i Sulitjelma var saaledes de som fik den største lønsreduktion av alle bergverksarbeidere.

Stordø Gruber.

Ved Stordø gruber opstod der i januar maaned tvist angaaende avskedigelsen av foreningens viceformand.

Dette resulterte i at der blev arbeidsstands som paagik en uke.

Under arbeidsstansen indtraf der en eksplosion ved dampcentralen og dette ledet til arrestation av flere arbeidere. Tre av de arresterte blev sittende flere uker i arrest.

Forbundet tilskrev lensmanden paa Stordø om hvilke garantier der krævedes for deres løsladelse, men erholdt ikke noget svar. Forbundet engagerede advokat Puntervold og han satte sig i telegrafisk forbindelse med sorenskriveren paa Stordø og da blev de arresterte straks løslatt.

Ved meddomsrätten blev de tiltalte idømt mulkter fra kr. 25.00 til kr. 300.00.

Tiltale blev ikke reist mot nogen for den indtrufne eksplosion, men de blev dømt for at ha antastet to streikebrytere.

Røros Kobberverk,

er det bergverk som har staat længst i *Norsk Arbeidsgiverforening*, idet det var med i fra Arbeidsgiverforeningens stiftelse. Det kom derfor som en overraskelse naar det meddeltes at verket hadde meldt sig ut av Norsk Arbeidsgiverforening.

Som følge av utmeldelsen maatte man føre særskilt procedyre for denne bedrift og dommen blev saaledes avsagt senere for Røros vedkommende end for de øvrige bergverk.

Driften ved verket er næsten helt indstillet. Der drives kun en chakt for at søke efter kis og hvis beregningene slaar til vil antagelig bedriften bli anlagt saa det atter kan bli stordrift ved det gamle Røros Kobberverk.

Aktieselskapet Østlandske Steneksport.

I likhet med al anden krigsindustri meldte ogsaa vanskelighetene sig for A/S Østlandske Steneksport allerede i forrige aar. Driften indstilledes, og det har siden vist sig meget vanskelig for bedriften at gjenerobre sine tidligere markeder. For tiden beskjeftiges ca. 15 arbeidere.

Aktieselskapet Fosdalens Bergverk.

Ved dette selskap har der helt siden i 1918 paagaat tvistigheter mellem bedriften og foreningen paa stedet. Saavel i 1919 som i 1920 førtes der langvarige konflikter og saa snart arbeidet blev gjenoptat begyndte bedriften at avskedige de mest aktive medlemmer av foreningen. Saaledes fik foreningens formand og sekretær avsked indeværende aar. Det har ogsaa været vanskeligheter med at faa bedriften til at overholde gjældende voldgiftsdommr. For tiden verserer der arbeidsretssak angaaende formandens og sekretærens avskedigelse m. v.

Industrikomiteen.

Indtil landsmøtet bestod industrikomiteen av J. Eikefjord, formand, Ingv. Løgavlen, P. Vestad og John L. Moen.

Komiteen avholdt indtil landsmøtet 2 møter.

Tekstilgruppen.

Virksomheten inden gruppen har i 1922 været mindre end de foregaaende aar. Det har naturligvis sin aarsak i de fortvilede arbeidsforhold som arbeiderne lever under ikke bare i denne industri men for hele landet.

Alle overenskomster, baade de som var indgaaet med Norsk Arbeidsgiverforening som med de bedrifter som staar utenfor arbeidsgiverforeningen, blev opsagt. Resultat av revisionen blev et

nedslag av timelønnen fra 17. juli 1922 med kr. 0.10 pr. time for mænd og kr. 0.05 for kvinder samt 5 pct. paa akkordsatsene. Fra 8. novbr. 1922 et nyt nedslag paa 4,7 pct. over hele linjen.

Nedslaget dreier sig om for mænd gjennemsnitlig til kr. 367.00 pr. aar og for kvinder til kr. 178.00 pr. aar. Dette blir jo store beløp naar det dreier sig om 4 300 arbeidere.

Gruppestyre.

Gruppestyret har i 1922 avholdt 6 gruppemøter hvor der er behandlet 16 saker, samt 1 generalforsamling. Paa generalforsamlingen valgtes til gruppestyre: Anna Guldbrandsen, Knut Pettersen og Magnus Blindheim.

Medlemsbevægelsen.

Ved utgangen av 1921 bestod gruppen av 32 avdelinger og grupper. Det er i aarets løp utmeldt 2 avdelinger og tilkommet 2 nye avdelinger. Medlemsantallet ca. 1600. Det viser sig at i begynnelsen av 1923 begynner medlemsantallet at stige, men foreligger endnu ingen opgave over tilveksten da dette skrives.

Sekretæren har i 1922 hat 131 forhandlinger, mægling og reisedager, 14 konferancemøter med avdelinger angaaende tariffier og tvistespoersmaal, 16 utvalgsmøter, 8 hovedstyremøter, 6 industrikomitémøter, generalforsamling, forbundets landsmøte, holdt 11 foredrag for 493 tilhørere, 2 arbeidsretssaker og voldgiftssak.

Lønsbevægelser og tvister.

Den norske papirfilffabrik, Drammen.

Ved denne bedrift stanset arbeidet da storstreiken brøt ut. Bedriften kom ikke igjen igjen før den 5. novbr. 1922 og det var bare 9 arbeidere som fik beskjæftigelse. Da arbeidet blev optat mente disse arbeidere sig berettiget til feriegodtgjørelse og fremsatte krav til bedriften herom, men bedriften negtet at utbetale nogen, idet den henviste til at disse arbeidere var indtat som helt nye arbeidere.

Forbundet forlangte forhandling avholdt og denne fandt sted den 19. januar 1922, men denne førte ikke til noget resultat. Imidlertid var en sak anlagt og indbragt for arbeidsretten av Norsk formerforbund, men arbeidsretten kom til det resultat at arbeiderne inden formerforbundet ikke hadde nogen ret eller krav paa feriegodtgjørelse og dom avsagt i den retning. Efter den avgjørelse blev saken bortlagt.

Fællesoverenskomsten.

Denne overenskomst blev den 25. januar 1922 av Arbeidsgiverforeningen opsagt til utløp 31. mars 1922. Forhandlinger om ny overenskomst førtes den 8.—9. juni 1922 uten at komme til noget resultat. Den 31. mars 1922 tilskrev vi arbeidsgiverforeningen at vi opsa

pladsene for vore medlemmer til fratrædelse den 15. april 1922. Til denne opsigelse meddelte arbeidsgiverforeningen, at forsaavidt ikke forbundet hadde tilstillet vedkommende bedrift fortegnelse over de arbeidere paa hvis vegne forbundet var bemyndiget til at optræ vilde arbeidsgiverforeningen ta forbehold om opsigelsens lovlighet.

Riksmæglingsmanden blev den 31. mars 1922 tilskrevet om opsigelsen. Da Riksmæglingsmanden fandt at saken var av meget stor betydning, fandt han at maatte nedlægge forbud mot arbeidsstans.

Mægling blev saa optat, men førte denne ikke til noget. Saken blev da indberettet til regjeringen og tekstilindustrien blev overgitt til voldgiftrettens behandling. Voldgiftsretten indkaldte partene til møte den 13. og 14. juli og blev dommen avsagt den 15. juli.

Umiddelbart efter at dommen var avsagt opstod tvist angaaende fratrækket i timelønnen for specialarbeiderne. I disse arbeideres timeløn trak arbeidsgiverne fra 11 til 13 øre pr. time. De regnet fratrækket efter den procentsats som de 10 ørene gav for de andre arbeidere. I anledning denne tvist er det ført en række forhandlinger uten at man blev enige. Da enighet ikke kunde opnaaes, blev partene enige om at henstille til Riksmæglingsmanden at opta spørsmaalet til mægling, og i 2. møte hos Kredsmæglingsmanden Stabell blev saken behandlet. Kredsmæglingsmanden fremsatte den 6. januar 1923 et forslag til løsning av tvisten, gaaende ut paa at bedriftene skulde etterbetale specialarbeiderne kr. 25.00 i nytaarsgratiale. I den form som forslaget forelaa kunde ingen av partene godta det, men var arbeidsgiverforeningen enig i at pengene skulde utbetales. Forbundet og arbeidsgiverforeningen blev enig om at opsætte en anden protokollation, hvori det staar at der skal utbetales disse arbeidere engang for alle kr. 25.00.

Der opstod ogsaa en tvist ved Chr.a Baandlidsefabrik angaaende nogen akkordsatser. Forhandling blev optat med arbeidsgiverforeningen men nogen enighet opnaades ikke. —

I den avsagte voldgiftsdom staar at ved den Norske filffabrik skal akkordsatsene optas til hel revision. Under forhandlingene i Drammen viste det sig at partene ikke kunde bli enige om nogen satser. Forhandling blev da optat i arbeidsgiverforeningen den 11. sept. hvor partene kom til enighet om, at det av bedriften senest givne tilbud vedtas, dog saaledes at de reducirte akkordsatser skulde gjælde fra og med torsdag den 14. september.

Resultatet av 1922 aars revision av overenskomstene, var atter et skridt tilbake i økonomisk henseende samt reduktion av ferie med 4 dager. Timelønnen blev reducirert med 10 øre og 5 øre henholdsvis for mænd og kvinder og akkorden nedsat med 5 pct. i første omgang. Ved oktoberreguleringen gik fortjenesten yderligere ned med 4,7 pct.

Hvad reduktionen utgjør pr. aar, henvises til de forskjellige tabeller i beretningen.

Samnanger Uldvarefabrik.

Opsigelse av tillidsmænd.

Den 19. januar 1922 mottok forbundet meddelelse om at formanden i avdl. 299 var blitt opsagt fra sit arbeide. Grunden til dette var at det hadde gaaet en rift i et stykke tøy paa 70 cm. Arbeideren var aldeles uten skyld, men det er mulig at bedriften vilde benytte sig av denne lille feil og faa formanden for fagforeningen væk.

Sekretæren reiste snarest mulig til Tysse og fik forhandling med bedriften. Efter en stunds forhandling opnaaddes enighet om at opsigelsen skulde tages tilbake. Saken blev saaledes ordnet tilfredsstillende.

Kongsvinger Uldvarefabrik.

Tvist om feriegodtgjørelse for 1921.

Sommeren 1921 gik ovenævnte bedrift med innskærket drift. Bedriften benyttet sig av dette og ved utbetaling av feriegodtgjørelsen fik arbeiderne kun for 6 dager. Ferien var 2 uker. Efter arbeidsrettsdommen var faldt henvendte arbeiderne sig til bedriften og forlangte restbeløpet utbetalt. Bedriften nektet og forhandling blev indledet, men blev ogsaa denne negativ. Saken blev da overladt til advokat E. Stang til forføining. Han kom til det resultat at saken ikke kunde bringes ind for arbeidsretten, men maatte der anlægges politiretssak. Dette blev besluttet, og sak anlagt. Naar dette skrives foreligger endnu intet resultat i saken.

Kongsvinger Uldvarefabrik.

Opsigelse av overenskomsten.

Overenskomsten blev av bedriften opsagt til utløp 31. mars 1922. Den 3. mars optoges forhandling med bedriften. Under disse forhandlinger fremsatte bedriften krav om at de nuværende lønninger reduceres med 25 pct. fordelt paa 2 terminer, 1. termin 15. mars og 2. termin 3 maaneder senere. Bedriften endret senere sit forslag til 20 pct. fordelt som ovenfor anført.

Disse forslag kunde ikke arbeidernes forhandlere akseptere, men uttalte at de vilde forelægge dette for foreningen. Dette blev gjort. Forslaget blev enstemmig forkastet.

Den 4. mars fortsatte forhandlingene. Paa dette møte meddelte arbeidernes representanter at forslaget var forkastet. Under den videre diskussion antydet arbeidernes representanter et forslag til en løsning. Bedriften kunde ikke gaa med paa dette, men fremsatte følgende forslag:

«Under forutsætning av at ferien deles i en ukes vinterferie og en ukes sommerferie og at lønsreduktionen træder i kraft saaledes, 10 pct. av nuværende satser 15. mars og 10 pct. av nuværende satser 15. juli 1922 utbetales paastaaet feriegodtgjørelse til følgende:

M. Sønsterud, kr. 49.66, Amar Mensrud, kr. 49.66, Alf Johnsen kr. 49.66, J. B. Hultgren kr. 49.66, Olaf Eriksen kr. 49.66, Martin Halvorsen kr. 49.66,

Sverre Gulbrandsen kr. 49.66, Emma Jørgensen kr. 28.38, Elida Karlsen kr. 28.38, Magna Martinsen kr. 28.38, Harriet Pedersen kr. 28.38, Edit Ovesen kr. 21.50, Jenny Sørensen kr. 21.50, Sina Eriksen kr. 10.00, Ester Gulbak kr. 24.32. Første lønningsdag efter tariffens underskrift av rette vedkommende. Heri ligger ingen erkjendelse paa berettigelsen av kravet om feriegodtgjørelsen.»

Dette forslag blev ogsaa av arbeiderne forkastet.

Saken blev derefter meldt Riksmæglingensmanden og den 23. mars optoges saken til mægling. Under mæglingen fremsatte arbeidsgiverens representant følgende forslag:

Lønstarif.

1. De nuværende lønninger nedsættes saaledes:
 - a. Med 10 pct. fra 15. mars d. a.
 - b. Fra 15. juli d. a. overensstemmende med det resultat, som fremkommer for tekstilfabrikkene av de forestaaende forhandlinger mellem hovedorganisationene eller av eventuel voldgiftsdom. Foreligger ikke dette resultat den 15. juli reduceres lønningene pr. nævnte dato med 10 pct. beregnet efter det hittil gjældende lønninger. Naar resultatet av hovedforhandlingene eller voldgiftsdom foreligger reguleres lønningene fra 15. juli overensstemmende hermed. Foreligger nævnte resultat før 15. juli reguleres lønningene straks overensstemmende hermed.
2. Med ventepenge forholdes paa samme maate som under punkt 1.
3. Overenskomstens utløpstid og opsigelsestid blir som hvad der bestemmes for tekstilindustrien.

Akkordsaken i væveriet. Hvis en væver i 8 paa hinanden følgende arbeidsuker paa grund av varps, daarlighet eller anden aarsak som vedkommende ikke selv er skyldig i, ikke kan opnaa mindstelønnen i gjennemsnit er vedkommende berettiget til efterbetaling indtil mindstelønnen.

Dette er en defination av akkordsatsens beregning som hr. sekretær Nielsen har bekræftet likeoverfor undertegnede som rigtig. Vi har tidligere betalt mere end vi skulde, da lønnen er regulert for hver uke istedetfor gjennemsnittet av 8 uker, men efter at en av foreningens medlemmer frk. Minda Eriksen, av en av os uforstaaelig grund protesterte mot dette har vi fuldt ut brugt den ret ovennævnte defination gir os.

Mindstelønnen blir opretholdt nu som før og er en anden opfatning av denne sak end ovenfor feilagtig.

Dette forslag blev vedtat av arbeiderne.

Efter at dommen for tekstilindustrien var faldt den 15. juli, gjorde arbeiderne krav paa at dommen skulde gjøres gjældende og at arbeiderne skulde ha efterbetalt differansen mellem dommens timeløn og overenskomsten.

I den anledning avholdtes forhandlingsmøte paa bedriftens kontor den 28. august 1922.

Forhandlingen gjaldt tariffens § 1 b. Nogen enighet opnaaddes ikke og saken besluttedes indbragt for Arbeidsretten, og den 9. oktober 1922 avsa Arbeidsretten følgende dom:

A/S Kongsvinger Uldspinderi og Væveri pligter fra 15. juli 1922 at utløne sine arbeidere efter de timelønssatser, som er fastsat i voldgiftsdommen av 15. juli 1922 for tekstilindustrien, og regulerer sine akkordsatser efter denne dom.

Partene bærer hver sine omkostninger.

Paal Berg.

Fredrik Karlsen. Marius Starnes. Alf Hansen. Alex. Kristiansen.

Ihlens Uldvarefabrik.

Ved denne bedrift opstod tvist angaaende avskedigelse av flere arbeidere og krav om feriegodtgjørelse for 4 arbeidere.

Angaaende avskedigelsen har Gustav Sundby hat 2 konferanser med avdelingens formand og sekretær, likesom han har konferert med den avskedigede, Einar Sand, samt deltatt i et styremøte i foreningen. Foreningen har besluttet intet at foreta sig av den grund at bedriften ingen har inddatt etter sidste avskedigelse. Bedriften har rigtignok avertert etter arbeidere, men ikke inddatt nye arbeidere. Det kan være sandsynlig at det bare er et forretningsknep, for dermed at gi utseende av at ha meget at gjøre. — Reidar Sand har faat arbeide i Trondhjem, og saken blev derfor henlagt.

Angaaende kravet om utbetaling av feriegodtgjørelse blev der den 29. april 1922 avholdt forhandlingsmøte i Trondhjem. Med hensyn til ovenanførte feriekraav vilde dette bli avgjort overensstemmende med tarif og foreliggende arbeidsrettsdomme etter nærmere prøvelse av ansættelsestiden og fornødne legitimationer av tidligere arbeids- og ferieforhold. Da vi intet senere har hørt angaaende utbetalingen av feriegodtgjørelsen til disse arbeidere gaar vi ut fra at det er utbetalt.

Solberg Spinderi.

Tvist ang. en avskedigelse.

Denne avskedigelse gjaldt en mand som negtet at oplæres til et arbeide og blev saaledes opsagt paa 14 dage. Bedriftsraadets formand henvendte sig saa til ham, men fik den besked at han skulde greie saken selv og vilde ikke at andre skulde lægge sig op i dette. Da han forstod at dette ikke gik, henvendte han sig til foreningen, men dette blev ikke gjort før 2 dage var igjen av opsigelsestiden. Foreningen blokkerte pladsen. Imidlertid var det utsigt til konflikt, og sekretæren reiste da derut for at søke en ordning istandbragt. Ifølge overenskomsten viser det sig at vedkommende ikke er inddatt til kun at utføre det arbeide som han utførte, da han blev opsagt, men var inddatt som altnuligmand, og som saadan stod han ogsaa i tariffen. Etter dette fandt foreningen ikke at kunne gjøre mer med saken, og blokaden blev hævet og saken henlaga.

Samnanger Uldvarefabrik.

Opsigelse av arbeiderne.

Bedriften stanset den 31. mars 1922, uten at den ga arbeiderne noget varsel. Kort og godt stængte bedriften. Dette mente arbeiderne var lockout fra bedriftens side. Ved henvendelse til Arbeidsgiverforeningen med krav om forhandling fik vi en redegjørelse hvori det blev hævdet, at det ikke forholdt sig som av arbeiderne hævdet «skulde være opsagt til fratredelse 31. mars» eller «at bedriften uten videre stængte bedriften den 31. mars 1922 uten at opsi arbeiderne eller angi grund for stansen eller at gi nogen besked naar arbeidet igjen skulde optages.» Det var rent bedriftstekniske grunde

og at arbeiderne fik det vanlige varsel at bedriften maatte stanse. Nu var bedriften igang igjen med samme antal arbeidere som før. Saken blev derfor henlagt.

Vikersund Uldvarefabrik.

Denne overenskomst blev opsagt til utløp 30. april 1922. Nogen forhandling kom ikke istand før etter voldgiftsdommen var faldt. Timelønnen fastsattes da i henhold til denne, og blev akkordsatsene ogsaa redusert i samme forhold. Ferie og oktoberregulering som i dommen.

Arne Fabrikker.

Overenskomsten blev ogsaa her opsagt til utløp 30. juni 1922. Ved senere forhandling er voldgiftsdommen av 15. juli 1922 for Vestlandet gjort gjældende ved denne bedrift. Dog er det forskjellige bestemmelser i denne bedrift som voldgiftsdommen ikke indeholder, som er til fordel for arbeiderne.

A/S Knud Graah & Co.

Tvist ang. overtidsbetaling.

Bedriften gik med indskrænket drift grundet vandmangel. For at utnytte den elektriske kraft, som bedriften hadde leiet helt ut, begynte bedriften med 2 skift. Arbeidet paagik fra 7—7 og lørdag til 3. Arbeiderne fik paa denne maate 33 timer pr. uke. En tid etter at denne ordning traatte ikraft, opstod det tvist angaaende tillægsprocenter for de timer som arbeidet paagik etter den ordinære arbeidstid. Arbeidernes tillidsmænd søkte forhandling med bedriften, men da den ene disponent var bortreist, lovet den anden disponent at meddele denne naar han kom hjem arbeidernes ønske om forhandling. Nogen forhandling kom ikke istand mellem disponent Mørch og arbeiderne, antagelig av den grund at disponent Widerø ikke meddelte Mørch hvad arbeiderne vilde, og at arbeiderne undtot at snakke til Mørch. Forbundet fik da forhandling istand, men den førte ikke til noget, og saken gik til arbeidsretten som avsa følgende

Dom:

A/S Knud Graah & Co. frifindes for Norsk Arbeidsmandsforbunds tiltale i denne sak.

(Underskrift.)

Samnanger Uldvarefabrik.

Tvist ang. feriegodtgjørelse.

Saken angik en Borghild Tvedteraas, som mente sig berettiget til feriegodtgjørelse. Men saken var meget tvilsom paa grund av tiden for hendes arbeide ved bedriften. Forretningsutvalget besluttet at konferere med advokat Puntervold om saken. Puntervold kom til det resultat, at der for Borghild Tvedteraas ikke kunde kræves utbetalt feriegodtgjørelse.

Angaaende arbeidsforholdene i 1922 for industrien, har denne stort set været bra. Nogen indskrænkning av arbeide har ikke fundet sted. Nogen faa bedrifter, særlig bomuldsspindierier, har gaat med indskrænket tid. Det synes at arbeidsforholdene ogsaa paa det nye aar ikke er noget forværret.

Med hensyn til organisationen inden denne gruppe synes forstaaelsen at vaakne, idet arbeiderne i den sidste tid mandjevnt har sluttet sig til organisationen.

Overenskomstene inden denne industri er igjen opsagt av arbeidsgiverne, og vi kan absolut for denne industri som ogsaa for den øvrige industri vente at arbeidsgiverne vil gaa meget agressivt tilverks for at forringe arbeidernes levevilkaar.

Beretning fra sekretæren i Nord-Norges distrikt.

Aaret 1922 har for fagorganisationen i Nord-Norge været et trængselens aar. Al industri har praktisk talt ligget nede den længste tid av aaret. De bedrifter som har været igang har kun beskæftiget en tredjedel av de arbeidere, som under normale forhold før 1914, og før verdenskrigens utbrudd, var i employ. For Finmarkens vedkommende har Sydvaranger-selskapet indtatt endel arbeidere utover sommeren og høsten, og likeledes et nyt selskap som arbeider med bygningen av et større sagbruk paa Jakopsnes, ret overfor Kirkenes.

Disse to arbeidspladser har bevirket endel tilgang til fagorganisationen, og det vil antagelig lykkes at faa samtlige arbeidere ved disse selskaper organisert. For byene og de større steds vedkommende er praktisk talt alt ordinært arbeide ophørt og der drives kun med nødsarbeide. Arbeiderne ved kommunene opsies fra ordinært arbeide, og det samme arbeide blir saa igangsatt som nødsarbeide. For byen Tromsøs vedkommende har borgerne forsøkt samlet ind penger ad privat vei for at faa de ledige i beskæftigelse og arbeide igang, og under de forhold vil man forstaa at det er meget vanskelig at holde fagorganisationen paa fote, arbeiderne taper motet.

Arbeidskjøperne her nord har utvilsomt planlagt at knække fagorganisationen, og de har regnet med at det vilde falde ganske let, særlig paa de steder hvor fagorganisationen var ny. Saa grasat som arbeidskjøperne har gaat tilverks med lønstrykningen har de aapnet øinene paa mange arbeidere og lært dem at indse at fagorganisationen er nødvendig, og de arbeidere vil finde tilbake naar arbeidsforholdene stabiliseres endel. Vi er ikke færdige med efterveerne fra storstreiken og det gjælder i første tilfælde Narvik, men forhaapentlig retter det paa sig om en forholdsvis kort tid. De «gule» foreninger, som blev stiftet under og efter storstreiken, forsvinder tiltrods for at arbeidskjøperne forsøker at opretholde dem. Det blir mere og mere klart for arbeiderne at de maa samles indenfor Landsorganisationen, de andre særorganisationer, enten de er mørkegule eller lysegule, forsvinder, de kan ikke i længden tilfredsstille arbeiderne. Men man maa være klar over at der maa agiteres mere

intest end nogengang før. Jeg har i 1922 reist omkring 200 dager og av den tid var jeg en tur paa baneanlægget Namsos—Grong—Sunnan. I 1923 vil jeg forsøke at pløie igjennem hvert eneste industristed her nord, dog avhænger vor faglige agitation av hvorvidt arbeidet blir ordinært og kommer igang ved bedriftene. Bare naar arbeidet er isving er det mulig at organisere folket. Agitationen maa drives for at samle alle arbeidere til aktiv motstand ved 1923 aars lønskamp.

Fr. A. Strøm.

Anton Kalvaa.

Naar aarets beretning skal skrives, kan man ikke undgaa at vie vor gode kamerat Anton Kalvaa's minde en særlig opmerksomhet.

Denne kjæmpe i arbeiderbevægelsen har sat saa store og dype merker efter sig, at han aldrig kan glemmes; men nu er hans arbeidsdag slut. Denne virksomme skikkelse er gaat til ro.

Budskapet om Kalvaas bortgang kom meget uventet og blev overalt mottatt med oprigtig sorg.

Hvem kunde tænke at døden skulde være saa nær ham? Robust, kraftig og kjæk som han var, skulde man ikke tro at han hadde saa faa dage igjen at leve.

Med Kalvaas bortgang har arbeiderbevægelsen mistet en av sine dygtigste, ivrigste og ærligste forkjæmpere. Det er faa som lægger det alvor og kraft i sit arbeide for arbeidernes sak som Kalvaa gjorde og det er faa som kan glæde sig over at se saa gode resultater av sit stræv.

Det var agitationen som i særlig grad interesserte ham, og det er yderst faa der fra naturens haand er saa godt utrustet for dette arbeide som Kalvaa var. En glimrende veltalenhet og en udmerket evne til at fængsle tilhørerne og fastholde disses opmerksomhet.

Overalt hvor Kalvaa har virket var han godt likt og man ønsket ham stadig velkommen tilbake.

Tiltrods for at der gjennom en aarrække var lagt beslag paa Kalvaas arbeidskraft indenfor den politiske bevægelse, saa var det dog fagorganisationens arbeide som interesserte ham mest, og det var saa ganske naturlig ifølge hans sindelag og karakter.

Indenfor fagorganisationen var det bedre anledning til at komme i kontakt med de herskende klasser, og her var det mere kamp og strid utad mot den direkte motstander. Derfor var hans interesse størst for fagorganisationen.

Av specielle organisationer er det særlig vort forbund som har nydt godt av hans interesse og arbeidskraft. I over tyve aar har han med usvækket energi og interesse stadig arbeidet for Arbeidsmandsforbundets trivsel og fremgang, og det er et anselig tal av foreninger og medlemmer som i aarenes løp er blit tilsluttet forbundet gjennom hans virksomhet. Derfor har vi den største grund til at beklage hans pludselige bortgang, og netop nu i en arbeiderbevægelsen saa vanskelige tid, hvor man netop har behov for kræfter av Kalvaas dimensioner; men skjæbnen vilde det anderledes, og vi bringer ham vor dyptfulte og oprigtige tak for alt hvad han har utrettet for vor store sak, og vi som lever efter ham bør følge det gode eksempel han har vist os.

Paa grund av den store taknemlighetsgjæld vort forbund stod i likeoverfor Kalvaa, besluttet forretningsutvalget at utrede alle omkostninger ved hans begravelse. Begravelsen fandt sted den 13. april 1922 under enestaaende stor deltagelse, et bevis paa at han var avholdt i vide kredse.

Vi ønsker fred over hans minde.

*

Anton Kalvaa var født paa Ørlandet den 18. februar 1857; han opnaadde saaledes en alder av nær 65 aar. Han har fart som sjømand i ca. 22 aar og forøvrig været beskjeftiget baade i industrien, fiske og jordarbeide.

I Trondhjem har han været en meget benyttet mand i partiet, hvor han har værret medlem siden 1895. Fra 1902—1913 var han uavbrutt medlem av forbundets hovedstyre. Siden landsmøtet i Bergen 1913 har han været forbundets sekretær for Trondhjems-distriktet.

Tabeller.

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbejdere		Tidligere løn og dyrtidstillæg.				Opnaadd løn og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)	
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord		Dyrtidstill.
I. Anlægsvirksomhet.														
1	Brække kraftanlæg . . .	92	64	2.00	—	—	—	—	1.70	—	—	—	—	—
				1.80					1.60					
2	Mørkfos—Solbergfos-anlægget	400	180	1.70	—	—	1.70	—	1.60	—	—	1.40	—	—
3	Nomelands kraftanlæg .	81	61	2.00	—	—	2.00	—	1.60	—	—	1.60	—	—
4	Nord-Trøndelags elektricitetsverk	200	160	2.00	—	—	2.00	—	1.80	—	—	1.80	—	—
5	Raanaasfosanlægget . .	108	80	2.25	—	—	—	—	1.50	—	—	—	—	—
6	Sannerud asyl	11	11	1.50	—	—	1.25	—	1.50	—	—	1.30	—	—
				1.60					1.60					
7	Statens anlæg	3500	2500	—	—	—	1.50	0.20	—	—	—	1.50	0.20	—
8	Tyinfaldene	80	18	1.00	—	—	1.50	—	1.32	—	—	1.15	—	—
II. Bergverksindustrien.														
	a. The Foldal Copper and Sulphur Co. Ltd.													
	b. Foldalens bergv.-aktieselskap													
	c. The Bede Metal and Chemical Co. (Killingdal)													
	d. Orkla grube-aktiebolag													
	e. Bosmo gruber A/S . .													
9	f. Sulitjelma aktiebolag	1400	1300				1.35	—						
							1.55							
	g. A/S Stordøkisgruber													
	h. A/S Røstvangen . . .													
	i. A/S Meraker													
	k. Meløyvær Gruber (Nordisk Grubekompani)													
	l. A/S Bjørkaasen gruber													
	m. The Dunderland Iron Ore Co. Ltd.													
10	A/S Sydvaranger	400	40	1.25	—	—	—	—						

avsluttet i 1922.

Forandring, pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønsforhøielsen utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsløstallet utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷ 550	—	50 600	48	48	50-100	50-100	6	12	ja	ja	nei	
÷ 220	—	88 000	48	48	50-100	25-50-100	12	12	Reglement	ja	nei	
÷ 880	—	71 280	48	48	50-100	50-100	6	6	nei	nei	nei	Anerkjendte arbeidsvilkår. Anlægget er færdig.
÷ 440	—	88 000	48	48	50-200	50-200	12	12	ja	ja	nei	
÷ 1650	—	178 200	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
+ 110	1210	—	48	48	—	25-50-100	—	12	ja	nei	nei	
÷ 660	—	3 630 000	48	48	50-100	25-50-100	12	12	Reglement	Reglement	nei	
÷ 396	—	31 680	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	ja	
÷ 600	—	888 000	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	Voldgiftsdom.
÷ 336	—	134 400	48	48	25-50-100	25-50-100	4	8	ja	nei	nei	Voldgiftsdom.

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg				Opnaadd løn og dyrtidstillæg					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)	
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord		Dyrtidstill.
11	Luossavaara—Kiiruna-vaara A/S	—	—	—	16.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Gaustad asyl	60	35	1.80	—	—	—	1.50	—	—	1.30	—	—	—
13	Kongsberg sølvverk	250	110	1.25 1.75	—	—	0.30	1.10 1.60	—	—	—	0.30	—	—
14	Røros kobberverk	30	25	1.45 1.65	—	—	1.30 1.50	1.10 1.30	—	—	0.90 1.10	—	—	—
III. Bygningsindustrien.														
15	Kristiania, Bergen, Stavanger, Molde, Drammen, Hønefos, Trondhjem, Hamar, Fr.stad, Kr.sund N., Sarpsborg, Haugesund og Aalesund	1482	743	2.10 2.00	—	—	—	1.60 1.50	—	—	—	—	—	—
16	Fr.stad foren. teglverker	150	90	1.50 1.75	—	—	—	1.00 1.25	—	—	—	—	—	—
17	Glitre sanatorium	80	80	1.80	—	—	—	1.65	—	—	1.30	—	—	—
18	Hønefos teglverk og kalkfabrik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Larvik sten-, jord- og cementarbeidere	46	26	2.25	—	—	—	1.75	—	—	—	—	—	—
20	Kongsvinger sten-, jord- og cementarbeidere	20	20	1.00	—	—	—	1.50 1.60	—	—	—	—	—	—
21	Tønsberg sten-, jord- og cementarbeidere	75	68	2.20	—	—	—	1.65	—	—	—	—	—	—

avsluttet i 1922. (Forts.)

Forandring pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønsforhøvelsen utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsløstlaget utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst opprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
—	—	—	48	48	50-100	—	12	—	—	ja	—	Under storstreiken gikk arbeiderne ut av organisationen og dannet en gul organisation.
÷ 660	—	69 600	48	48	50-100	25-50-100	—	12	ja	ja	nei	Familietillæg som fastsat i reglement for Statens anlæg.
÷ 360	—	90 000	47.5	47.5	50-100	50-100	27	14	Reglement	ja	nei	
÷ 840	—	25 200	48	48	50-100	25-50-100	12	8	a	ja	nei	Voldgiftsdom.
÷ 1100	—	1 631 300	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	Voldgiftsdom: Murarbeidere i Haugesund og Molde 1.55, Drammen og Aalesund 1.60 og Hønefos 1.65 pr. time. Cementpudserne, forskallere, mosaikstopere, sokkel- og raakopsættere, jernbindere og graastensmurere i Haugesund og Molde 1.65. De øvrige sten-, jord- og cementarbeidere i Haugesund og Molde 1.55 pr. time.
÷ 1100	—	165 000	48	48	50-100	25-50-100	9	6	ja	ja	ja	Arbeidet utføres hovedsagelig paa akkord.
÷ 330	—	26 400	48	48	50-100	25-50-100	—	12	ja	nei	nei	Familietillæg som i reglement for Statens anlæg.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ja
÷ 1100	—	44 000	48	48	50-100	50-100	6	—	ja	ja	nei	Ferien er ordnet saaledes at arbeidsgiverne betaler et tillæg pr. time à 10 øre, som indkasseres av foreningen.
+ 1210	24 200	—	48	48	50-100	25-50-100	—	12	ja	ja	nei	
÷ 1210	—	90 750	48	48	50-100	25-50-100	6	6	ja	ja	ja	

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løns- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
IV. Glasindustrien														
22	A/S Bergens glasverk og A/S Moss glasverk. . .	185	104	—	—	90 105	—	—	—	67 78	—	—	—	—
23	Chr.a glasmagazin . . .	211	176	Kvinder 1.00 Mænd 1.32-1.88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. Næringsindustrien.														
24	Bryggerier og mineralvandfabrikker i Kr.a. Moss og Trondhjem .	1470	716	Kvinder 1.50 Mænd 2.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Hamar & Elverum bryggeri.	62	52	Kvinder 1.50 Mænd 2.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Hønefos bryggeri	25	18	Kvinder 1.50 Mænd 2.00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Freia chokoladefabr. A/S, A. Bergene chokoladefabr., Br. Cloetta chokoladefabr., Olaf Larcen chokoladefabr. A/S, og Nidar chokol.f.brik	1010	403	—	—	Kvinder 60 Mænd 90	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Peik chokoladefabr. . . .	130	66	—	—	Kvinder 65 Mænd 100	—	—	—	—	—	—	—	—

avsluttet i 1922. (Forts.).

Forandring pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønsforhøvelsen utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsnedslaget utgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst opprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷1150 ÷1350	—	222 000	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	Voldgiftsdom. Ifl. kgl. res. av 16. juni 1920 er arbeidstiden i juni, juli og august 42 timer pr. uke.
Kvinder ÷ 240 Mænd ÷ 288 ÷ 408	—	65 832	48	48	50-100	25-50-160	12	12	ja	ja	nei	
Kvinder ÷ 840 Mænd ÷ 1200	—	1 499 400	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
Kvinder ÷ 840 Mænd ÷ 1200	—	63 240	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	Voldgiftsdommen er gjort gjældende.
Kvinder ÷ 840 Mænd ÷ 960	—	22 800	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
Kvinder ÷ 468 Mænd ÷ 624	—	521 000	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
Kvinder ÷ 728 Mænd ÷ 1144	—	102 960	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	ja	

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpenr.	Bedrift	Antal arbeidere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løns- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
29	De norske melkefabr. paa Hamar, Kap, Sandnesund og Holmestr.	501	286	Kvinder 1.20 Mænd 1.85	—	—	—	—	Kvinder 1.00 Mænd 1.60	—	—	—	—	—
30	De norske gjær- og spritfabr. A/S, Kr.a.	55	38	Kvinder 1.30 Mænd 1.95-2.15	—	—	—	—	Kvinder 1.15 Mænd 1.60-1.85	—	—	—	—	—
31	Do. Bergen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Hermetikfabr. i Bergen	500	149	Kvinder 1.25 Mænd 1.85	—	—	0.85 1.50	—	1.00 1.35	—	—	0.70 1.25	—	—
33	Tr.hjems Preserving & Co. og Tr.hjems Canning & Export Co. . .	160	130	Kvinder 0.50 Mænd 1.00	—	—	—	—	Kvinder 0.75 Mænd 1.25	—	—	—	—	—
34	Den norske stok- og klippfiskfabrik	26	16	Kvinder 0.70 Mænd 0.90-1.00	—	—	—	—	Kvinder 0.80 Mænd 1.00-1.10	—	—	—	—	—
35	Kr.a kaffebrønderi. . .	16	12	—	—	112 125	—	—	—	—	85 105	—	—	—
36	A/S Bjølsen valsemølle, Moss aktiemølle, Skiens aktiemølle, J. C. Piene & søn og Fælleskj.s mølle, Kambo.	235	203	—	—	Kvinder 60 Mænd 102-110	—	—	—	—	Kvinder 48 Mænd 76.50-82.50	—	—	—
37	Tr.hjems komm. bakeri	30	20	—	—	100 105	—	—	—	—	75 80	—	—	—

avsluttet i 1922. (Forts.).

Forandringen pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønforhøvelsen utgjør ialt pr. aar, beregnet i hele kr.	Lønsnedslaget utgjør ialt pr. aar, beregnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst opprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidssians?	Anmerkninger	
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd					
Kvinder ÷ 480 Mænd ÷ 600	—	279 000	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei		
Kvinder ÷ 360 Mænd ÷ 840 ÷ 720	—	34 600	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ja	nei	nei	Overenskomsten overensstemmende med Kristiania-tariffen (se ovenfor).
÷ 600 ÷ 1200	—	450 000	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei		
÷ 480 ÷ 600	—	—	48	48	—	25-50-100	—	—	ja	nei	ja	Ferispørsmålet utstaar til 1923.	
÷ 240	—	—	60	48	—	25-75	—	—	ja	nei	ja		
÷ 1404 ÷ 1040	—	19 552	48	48	50-150	50-150	12	12	ja	ja	nei		
Kvinder ÷ 624 Mænd ÷ 1326 ÷ 1430	—	307 710	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	Voldgiftsdom.	
÷ 1300	—	39 000	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei		

Tabel I. Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbejdere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)	
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.		
49	Fyrstikindustrien . . .	900	559	Kvinder 1.06-0.90 Mænd 1.93-1.78	—	—	—	—	Kvinder 0.95-0.81 Mænd 1.74-1.60	—	—	—	—	—	10
50	Gresvik kem. fabrik . .	65	65	1.60	—	—	—	—	1.45 1.35	—	—	—	—	—	—
51	Gummifabr. «National» .	12	7	2.00 1.35	—	—	—	—	1.75 1.25	—	—	—	—	—	—
52	Langøens kalkbrud . .	120	113	2.23	—	—	—	—	1.78	—	—	—	—	—	—
53	Lilleborg fabrikker . .	125	65	Kvinder 1.55-1.20 Mænd 2.50-2.10	—	118 106	—	—	Kvinder 1.24-0.96 Mænd 1.93-1.60	—	91.00 82.00	—	—	—	—
54	Lysaker kem. fabrik . .	50	20	2.75 1.70	—	—	—	—	2.00 1.50	—	—	—	—	—	—
55	Mjøndalens galogefabr.	120	60	Kvinder 1.35-1.05 Mænd 2.20-2.00	—	—	—	—	Kvinder 1.05-0.80 Mænd 1.70-1.50	—	—	—	—	—	—
56	Nitedal krudtverk . . .	28	25	Kvinder 1.30 Mænd 2.20-1.90	—	—	—	—	Kvinder 1.05 Mænd 1.85-1.60	—	—	—	—	—	—
57	Norsk svovlsyrefabrik .	40	35	2.40 1.85	—	—	—	—	2.00 1.50	—	—	—	—	—	—
58	Norsk teknisk porcel-lænsfabrik	90	70	2.10 1.50	—	—	—	—	1.79 1.35	—	—	—	—	—	—
59	Porsgrunds porcellænsfabrik	210	123	1.89 1.53	—	—	—	—	1.58 1.20	—	—	—	—	—	—
60	Skandinavisk kabel- og gummifabrik	96	41	Kvinder 1.00-1.25 Mænd 1.95-2.25	—	—	—	—	Kvinder 0.75-0.95 Mænd 1.45-1.70	—	—	—	—	—	—

avsluttet i 1922. (Forts.)

Forandring pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønshøjfelsen udgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsløstillet udgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Arb tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbejde		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbejdsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
Kvinder ÷ 264 ÷ 216 Mænd ÷ 456 ÷ 432	—	307 800	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
÷ 360 ÷ 600 ÷ 600 ÷ 240	—	31 200	48	48	50-100	25-50-100	12	—	ja	ja	ja	Ferien for 1922 blev ikke fastsat, da bedriften blev igangsat efter ferietiden.
÷ 480 ÷ 600 ÷ 240	—	4 800	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	
÷ 1080	—	129 600	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	Familietillæg 0.17-0.10.
÷ 660 ÷ 1326 ÷ 784	—	150 425	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
÷ 600 ÷ 480	—	27 000	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	Voldgiftsdom.
Kvinder ÷ 660 Mænd ÷ 1200	—	111 600	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	
Kvinder ÷ 600 Mænd ÷ 840 ÷ 720	—	20 160	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	
÷ 960 ÷ 840	—	36 000	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	
÷ 744 ÷ 360	—	49 680	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	Overenskomsten varer indtil videre med 14 dages opsigelsestid.
÷ 744 ÷ 792	—	161 280	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	Overenskomsten varer indtil videre med 1 måned opsigelse.
Kvinder ÷ 600 ÷ 720 Mænd ÷ 1200 ÷ 1320	—	92 160	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	Voldgiftsdom.

Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbejdere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller ÷)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
61	Svelvik cementfabrik	18	18	1.85	—	—	—	—	1.20	—	—	—	—	—
62	Titan & Co.	70	50	1.75 1.60	—	—	—	—	1.60 1.50	—	—	—	—	—
63	VIII. Tekstilindustrien. <i>Østlandet:</i> A/S Chr.a baand- og lidsefabr., Chr.a seldugsfabr., A/S Knud Graad & Co., A/S Vøien bomulds-spinderi, O. Johannesen & Søn A/S, Nydalens Compagni, Halvor Schou (Hjula væveri), A/S De forenede uldv.fabr. forsaavidt angaar avdelingene angaar Frysja, Fredfoss og Skauger, Nord. Tekstil A/S, Ilens uldvarefabr. A/S, Haldens bomulds-spinderi og væveri, A/S Helly J. Hansen & Co., Moss, forsaavidt angaar A/S Væveriet og A/S Oljeklædefabr., A/S Solberg spinderi, Tønsberg reverb. A/S, A/S Den n. papirfiltf.br. <i>Vestlandet:</i> A/S Pettersen & Dekkes trikotagefabr., A/S Rosendal & Co., A/S Samnanger uldvarefabrik, A/S Hillevaag & Olte fabr., A/S Dale fabr., Jædererens uldvarefabr. A/S, A/S De Forenede uldvarefabr. forsaavidt ang. avd. Aasen	3172	1263	Kvinder 0.85 Mænd 1.30	—	—	—	—	Kvinder 0.80 Mænd 1.40	—	—	—	—	—
		—	—											
64	Arne fabrikker.	280	86	Kvinder 0.80 Mænd 1.40	—	—	—	—	Kvinder 0.75 Mænd 1.30	—	—	—	—	—

avsluttet i 1922. (Forts.)

Forandring pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller ÷)	Lønforhøielsen udfør i alt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsnedslaget udfør i alt pr. aar beregnet i hele kroner	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbeide		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbejdsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
÷ 1560	—	—	48	48	50	25	12	8	ja	ja	nei	Overenskomsten varer indtil videre.
÷ 360 ÷ 240	—	21 000	48	48	50-100	50-100	12-16	8	ja	ja	ja	
Kvinder ÷ 120 Mænd ÷ 240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	507 480	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	Valdgiftsdom
Kvinder ÷ 120 Mænd ÷ 240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kvinder ÷ 120 Mænd ÷ 240	—	49 200	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	

Lønsbevægelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antal arbejdere		Tidligere løn og dyrtidstillæg					Opnaadd løn- og dyrtidstill.					Den procentvise forandring i akkordarb. (+ eller -)
		Ialt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	Pr. time	Pr. dag	Pr. uke	Mindsteløn i akkord	Dyrtidstill.	
65	Kongsvinger uldspinderi og væveri	36	34	Kvinder 0.80 Mænd 1.40	—	—	—	—	Kvinder 0.80 Mænd 1.40	—	—	—	—	—
66	Vikersund uldvarefabrik	23	20	Kvinder 0.85 Mænd 1.50	—	—	—	—	Kvinder 0.80 Mænd 1.40	—	—	—	—	—
IX. Jernindustrien. (Hjælpearbejdere.)														
67	Forskjellige bedrifter som kommer ind under voldgiftsdommen . . .	242	191	—	—	—	1.35 1.50	—	—	—	—	1.10 1.25	—	—
68	Den n. hesteskosomfabr.	40	25	—	—	—	1.35 1.50	—	—	—	—	1.10 1.25	—	—
X. Forskj. virksomheter.														
69	Hommelvik bruk . . .	60	60	2.15	—	—	—	1.65	—	—	—	—	—	—
70	Laagerøens hængsle . .	42	30	1.80	—	—	—	1.50	—	—	—	—	—	—
71	Mustad & Søn, Lysaker	184	51	2.13	—	—	—	1.68	—	—	—	—	—	—
72	Nationalteatret	—	—	—	—	80 100	—	—	—	68 85	—	—	—	—
73	Nesgaard korkefabrik .	14	12	2.00	—	—	—	1.65	—	—	—	—	—	—
74	Pasvik Timber & Co. . .	200	120	—	—	—	—	1.40 1.70	—	—	1.40 1.70	—	—	—
75	Skien vassdragets fællesfløtning	54	50	1.80	—	—	—	1.50	—	—	—	—	—	—
76	Vefsens fællesfløtning .	10	10	1.87	—	—	—	1.50	—	—	—	—	—	—
77	Vask- og rengjøringskvinderne, Lillestrøm	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
78	Tinn kommune	30	12	1.30 2.65	—	—	—	0.90 2.05	—	—	—	—	—	—

avsluttet 1922. (Forts.)

Forandringen pr. arb. pr. aar beregnet i kr. (+ eller -)	Lønforhøvelsen udgjør ialt pr. aar beregnet i hele kr.	Lønsnedslaget udgjør i alt pr. aar beregnet i hele kroner	Arb.tid pr. uke		Tillæg for over-, nat- og helligdagsarbejde		Ferie i dage		Blev overenskomst oprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbejdsstans?	Anmerkninger
			Tidligere	Opnaadd	Tidligere pct.	Opnaadd pct.	Tidligere	Opnaadd				
—	—	—	48	48	50-100	50-100	12	12	ja	ja	nei	
Kvinder ÷ 120 Mænd ÷ 240	—	4 440	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	
÷ 600	—	145 200	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	
÷ 600	—	24 000	48	48	50-100	25-50-100	12	8	ja	ja	nei	Voldgiftsdommen for jernindustrien er gjort gjældende.
÷ 1200	—	72 000	48	48	50-100	50-100	12	8	ja	ja	nei	
÷ 360	—	15 120	48	48	50-100	25-50-100	—	6	ja	ja	nei	
÷ 1080	—	198 720	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
÷ 624 ÷ 780	—	—	—	—	—	—	21	21	ja	ja	nei	
÷ 840	—	10 320	48	48	50-100	25-50-100	10	8	ja	ja	nei	
—	—	—	—	48	—	25-50-100	—	6	ja	nei	nei	
÷ 360	—	19 440	48	48	50-100	25-50-100	6	6	ja	ja	nei	
÷ 450	—	4 500	48	48	—	—	—	—	ja	ja	nei	Godtgjørelse for egen baat kr. 25.00 for sæsonen.
+ 624	4 992	—	30	30	—	—	—	—	ja	ja	nei	108—160 kr. pr. maaned.
÷ 960 ÷ 1440	—	36 000	48	48	50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	De laveste lønssatser gjælder gutter under 18 aar.

Konflikter 1922.

Avd.-nr.	Avdelingens navn	Bedriftens navn	Arbeidet nedlagt	Arbeidet oplyst	Antal under-støttede	Tapte arbeidsdage	Utbetalt under-støttelse
1	Fr.hald bryggeriarb.forening	Fr.hald meieribolag	30-6	15-1-23	6	1 008	2 712.00
37	Namsos jernbancarb.forening	Namsos-Grongbanen	3-10	11-10	29	154	736.00
43	Trondhjem	Tr.hjems Preserving og Tr.hjems Canning & Co.	6-10	20-10	100	1 100	1 065.00
94	Chokolade- og sukkervarearb.sf.	Peik chokoladefabrik	8-4	18-6	64	1 344	2 197.50
101	Mo arbeiderforening	Næss	8-4	19-6	21	1 176	1 595.00
116	Gresvik kem. arbeiderforening	Revelen bruk	15-7	14-8	4	96	285.00
170	Fr.stad teglverk arbeiderforening	Gresvik kem. fabrik	6-6	18-9	49	4 812	15 194.00
181	Skjens arbeidsmandsforening	Fr.stad teglverk	29-4	29-5	23	2 070	6 408.00
188	Hønefoss sten-, jord- og cem.arb.	Dalen Portland cementfabrik	12-4	15-5	1	24	98.00
203	Vaagenes arbeiderforening	Hønefoss teglverk og kalkfabrik	6-5	29-5	9	153	428.00
204	Fr.stad sten-, jord- og cem.arb.f.	Hovdenak stoffabrik	27-9	paagaar	26	2 054	8 256.50
216	Glomfjord arbeiderforening	Titan Co.	14-9	9-10	1	20	55.00
242	Sandefjord	Glomfjord smelteverk	21-12	30-5	1	133	652.00
268	Ørens fabrikarbeiderforening	Murmestrene	8-4	22-4	2	18	102.00
297	Ø. Aardal arbeiderforening	Titan Co.	14-9	9-10	53	1 060	4 308.00
299	Tysse arbeiderforening	A/S Tyinfaldene	9-6	5-8	18	864	2 954.00
312	Dalen arbeiderforening	Samnanger uldvarefabrik	31-3	22-4	49	784	2 130.00
320	Langstein fagforening	Dalen Portland cementfabrik	12-4	15-5	150	3 600	12 913.00
327	Lalm klæberstenarb.forening	A/S Trafik Langstein	fra 1921	27-1	18	396	1 693.00
372	Tønsberg sten-, jord- og cem.arb.f.	Østlandske stenekspert	do	3-7	26	3 926	22 586.00
412	Brødremoens grusarb.forening	Bygmestrene	13-5	29-5	22	242	532.00
		Brødremoens grustak	9-9	paagaar	5	470	1 495.00
		Tilsammen			677	25 004	

Arbeidsledighetskassens beretning for 1922.

Kassen har i aaret arbeidet under samme økonomiske vanskeligheter som foregaaende aar. Dog har ledigheten gaat adskillig tilbake fra foregaaende aar, men ligger der heri den ting at medlemstallet har sunket, saaledes at det procentvise antal ledige i aaret er like stort som foregaaende aar.

Ledigheten har som i 1921 været følelig inden alle arbeidergrener og fag, hvilket medførte at samtlige kasser har arbeidet under økonomiske vanskeligheter, og der er trukket store vekslers paa de medlemmer der har staat i arbeide.

Mange har desværre ikke forstaat nødvendigheten av at støtte de ledige kamerater, og har paa grund av den utlignede ekstrakontingent forlatt organisationen.

Dette forhold har været tilstede inden alle forbund, om dog ikke i saa stor utstrækning som for vort forbunds vedkommende. Dette forhold har ogsaa vist sig inden de forbund der har arbeidsledighetskasse, at medlemmer der har oppebaaret sin hele understøttelse har forlatt organisationen.

Dette har bidrat til at de medlemmer der er blit staaende i forbundet har været nødt til at bære en stor kontingent, og har kassens økonomiske stilling blit vanskeligere efterhvert som medlemsantallet er sunket.

Paa grund av de økonomiske vanskeligheter som kassen har arbeidet under, og særlig paa grund av at man ikke har været istand til at utbetale understøttelsen i ret tid, er uviljen mot kassen blit sterkere og sterkere, særlig blandt anlægsarbeiderne.

Med hensyn til arbeidsledigheten inden de forskjellige arbeidergrener henvises til tabellen, og med hensyn til kassens økonomiske stilling henvises til kassens regnskap.

Regnskapet viser en ganske stor kassabeholdning, men er denne ikke kontante midler, men er i det væsentligste understøttelse der er utbetalt og hvorfor opgjør ikke er indsendt til kassen.

Landsmøtet

behandlet spørsmålet om arbeidsledighetskassens ophør eller fortsat virke. Der forelaa før møtet forslag om at kassen skulde fortsætte og endel forslag om at kassen skulde ophøre med sine utbetalinger.

Landsmøtet besluttet med stort flertal at kassens utbetalinger ophører fra 31. juli, dog saaledes at de der er arbejdsledige og anmeldes som saadanne til og med ovennævnte dato skal faa sig utbetalt understøttelse svarende til den i loven fastsatte understøttelsestid, 90 dage, forsaavidt ledigheden blir av saa lang varighet.

For at man skulde ha en helt paalidelig oversigt over kassens økonomiske forpligtelser, blev der fra kontoret utsendt lister for opgave over samtlige arbejdsledige den 1. august med opgave over antal ledige dage medlemmene hadde tilgode understøttelse for.

Desværre viste det sig som tidligere at en flerhet av avdelingene ikke efterkom dette paalæg.

Avviklingen

av kassen er ved aarets utgang i god gjænge, men da kassen har virket i en meget stor arbejdsledighetsperiode, er der en masse av opgaver hvorom der er tvist med hensyn til refusion, og da ledigheten har været stor inden alle de øvrige kasser, gaar selve avviklingen med departementet smaat.

Opgavene pr. 1. august viste at kassen hadde en økonomisk forpligtelse paa kr. 130 364.32.

Da dette beløp kunde dækkes ved en lavere kontingent end den som har været gjældende tidligere i aaret, besluttet forretningsutvalget i møte den 21. august at ansøke departementet om adgang til at nedsætte ekstrakontingenten for heltbetalende med 80 øre og for halvtbetalende med 40 øre pr. uke fra 15. september.

Departementet meddelte i skrivelse av 2. september at det godkjendte nedsættelsen av ekstrakontingenten, hvorfor forretningsutvalgets beslutning traadte ikraft fra 15. september.

Nogen endelig avslutning av kassens regnskaper eller endeligt oppgjør med departementet kan muligens foreligge i 1923.

Tabel I. Oversigt over arbejdsledigheten maanedvis 1922.

Maaned	Arbejdsledige fra forr. maaned	Meldt ledige i maaned	Ialt ledige i maaned	Erholdt arbejde, reist eller utgaat i maaned	Ledige sidste dag i maaned	Antal tapte arbejdsdage	Procent av medlemsantallet		
							Ialt ledige i maaned	Ledige sidste dag i maaned	Tapte arbejdsdage pr. medlem
Januar	4 654	1 126	5 780	1 497	4 283	48 106	35.1	28.0	2.8
Februar	4 283	1 140	5 423	991	4 432	34 217	36.1	30.0	2.3
Mars	4 432	1 338	5 770	1 357	4 413	39 269	37.0	28.0	2.5
April	4 413	864	5 277	1 153	4 167	29 163	37.1	29.1	2.1
Mai	4 167	739	4 906	1 007	3 899	12 637	37.0	29.0	0.9
Juni	3 899	438	4 337	2 210	2 127	12 469	38.0	18.1	1.2
Juli	2 127	264	2 391	753	1 638	18 964	17.1	12.0	1.0
Hele aaret tils.	27 975	5 909	33 884	8 968	24 959	189 825	237.4	174.2	12.8
Gj.snit pr. maaned	3 996	844	4 840	1 281	3 565	27 118	73.90	24.88	1.82
Gj.sn. pr. md. 1919	1 131	953	2 084	822	1 262	24 332	5.15	3.11	0.59
— « — 1920	1 924	621	2 545	482	2 063	17 163	6.71	5.42	0.57
— « — 1921	4 599	1 535	6 134	1 448	4 686	51 620	27.94	21.26	2.25

Tabel II. Antal ledige sidste dag i maaned i de forskjellige industrier 1922.

Maaned.	Antal ledige ialt	Anlægsarbejdere	Bergverksarbejdere	Bygningsarbejdere	Elektro-kemiske arbejdere	Forskjellige arbejdere	Hermetikfabrikarbejdere	Teknik-kemiske arbejdere	Tekstilarbejdere
Januar	4 283	805	581	883	401	507	502	208	396
Februar	4 432	854	631	861	389	551	522	223	401
Mars	4 413	851	639	858	388	549	518	224	386
April	4 167	818	608	799	367	536	482	198	359
Mai	3 899	792	581	743	358	499	448	164	314
Juni	2 127	431	318	449	218	209	213	122	167
Juli	1 638	308	231	267	176	193	207	103	153
Tilsammen i aaret	24 959	4 859	3 589	4 860	2 297	3 044	2 892	1 242	2 176
Gj.snit pr. md.	3 565	694	513	694	328	435	413	177	311
Gj.snit pr. md. 1919	1 262	233	480	136	48	177	135	11	21
— « — 1920	2 063	414	454	332	61	225	449	46	61
— « — 1921	4 686	660	762	666	379	719	661	252	587

Tabel III. Arbeidsledighetsunderstøttelse månedsvis 1922.

Maaned	Understøttelse ialt	Stedlig understøttelse	Reiseunderstøttelse	Flyttehjælp	Understøttelse pr. medlem				
					Understøttelse ialt	Stedlig understøttelse	Reiseunderstøttelse	Flyttehjælp	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Januar	155 976.48	155 582.98	393.50	—	9.66	9.64	0.02	—	—
Februar	110 038.21	109 771.21	147.00	120 00	7.46	7.44	0.01	0.01	—
Mars	121 621.20	121 320.00	301.20	—	7.85	7.83	0.02	—	—
April	98 739.62	98 244.62	315.00	180.00	7.03	7.00	0.02	0.01	—
Mai	38 630.32	38 318.32	144.00	168.00	2.94	2.92	0.01	0.01	—
Juni	36 725.22	36 371.22	294.00	60.00	3.27	3.25	0.02	—	—
Juli	90 540.07	89 684.07	628.00	228.00	6.81	6.77	0.03	0.01	—
August	18 709.61	18 589.61	39.00	81.00	1.69	1.69	—	—	—
September	27 464.48	27 446.48	18.00	—	2.47	2.47	—	—	—
Oktbr.—decbr.	23 002.52	22 897.52	—	105.00	1.88	1.87	—	—	0.01
Ialt	721 447.73	718 226.03	2 279.70	942.00	51.06	50.88	0.13	0.05	—
Gj.snit pr. md.	60 120.64	59 852.17	189.99	78.50	4.54	4.52	0.02	—	—
Gj.snit pr. md. 19	69 193.09	64 923.73	3 808.38	460.98	1.70	1.60	0.09	0.01	—
—«— 20	57 361.36	55 964.18	1 041.43	355.75	1.67	1.64	0.03	—	—
—«— 21	147 426.18	146 531.26	682.75	212.17	6.51	6.57	0.03	0.01	—

Tabel IV. Medlemsantal pr. maaned efter indbetalt kontingent 1922.

Maaned	Heltbetalende	Halvtbetalende	Tilsammen
Januar	13 814	2 330	16 144
Februar	12 663	2 077	14 740
Mars	13 287	2 215	15 502
April	12 071	1 965	14 036
Mai	11 354	1 848	13 202
Juni	9 655	1 572	11 227
Juli	11 425	1 860	13 285
August	9 545	1 495	11 040
September	9 600	1 520	11 120
Oktober	10 799	1 746	12 545
November	11 001	1 791	12 792
December	11 380	1 841	13 221
Gjennemsnit pr. mnd.	11 383	1 855	13 238

